ประเทศไทย
THAILAND

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานใหญ่ อาคารเลอคองคอร์ด
๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๒ (อัตโนมัติ ๘๐ เลขหมาย)
โทรสาร ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๐-๑

ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว
อาคารเลอคองคอร์ด ชั้น ๑๐
๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๒ โทรสาร ๐ ๒๖๙๔ ๑๓๖๑
๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. **จันทร์-ศุกร์**
เว้น วันหยุดนักขัตฤกษ์

อาคารราชดำเนินนอก
๔ ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๑๖๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๙๗๗๕
๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. **ทุกวัน**

www.tat.or.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) : info1@tat.or.th

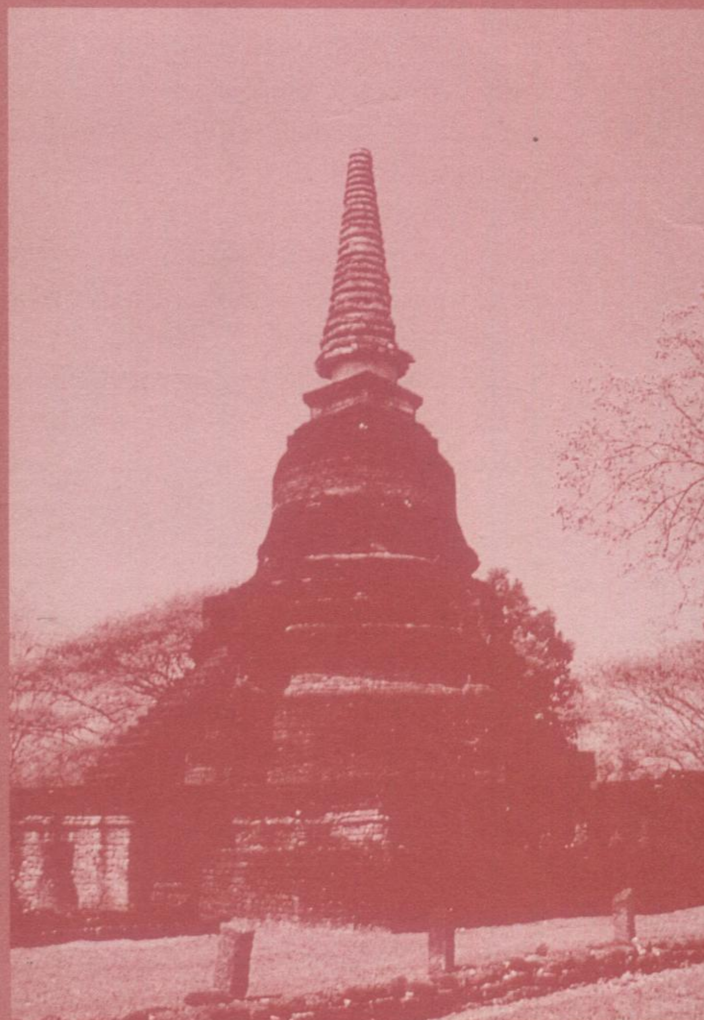

ฟังข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์
รับข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรสาร
๑๖๗๒
(บริการ ๒๔ ชั่วโมง)
นอกพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล กดรหัส (๐๒)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ท่องเที่ยว สุโขทัย

เที่ยวเมืองไทย ไม่ไปไม่รู้

ห้ามจำหน่าย

ปก : วัดนางพญา

มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย
เล่นไฟลอยกระทง ดำรงพุทธศาสนา
งามตาผ้าตีนจก สังคโลกทองโบราณ
สักการะแม่ย่าพ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข

สุโขทัย ในอดีตเคยเป็นราชธานีแห่งแรกของชาติไทย เมื่อ ๗๐๐ ปีมาแล้ว ปัจจุบันเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง คำว่า **"สุโขทัย"** มาจากคำสองคำคือ **"สุข+อุทัย"** หมายความว่า **"รุ่งอรุณแห่งความสุข"** สุโขทัยได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ พ. ศ. ๑๘๐๐ มีการสถาปนาราชวงศ์พระร่วงขึ้นปกครองสุโขทัย โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นปฐมกษัตริย์ ตลอดระยะเวลา ๑๒๐ ปี ราชวงศ์สุโขทัย มีกษัตริย์ปกครองหลายพระองค์ ที่สำคัญคือ **พ่อขุนรามคำแหงมหาราช** ผู้ทรงประดิษฐ์อักษรไทย และวางรากฐานการเมือง การปกครอง ศาสนา ตลอดจนขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง และด้วยความสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของไทยในสมัยเริ่มสร้างอาณาจักรที่ยังหลงเหลืออยู่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ได้รับการยกย่องให้เป็น **"มรดกโลก"** โดยองค์การ UNESCO เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

อาณาเขต

จังหวัดสุโขทัยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๔๒๗ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๖,๕๙๖ ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดแพร่
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดกำแพงเพชร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อจังหวัดตาก และจังหวัดลำปาง

การปกครอง

จังหวัดสุโขทัยแบ่งการปกครองออกเป็น ๙ อำเภอ คือ อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอกงไกรลาศ อำเภอคีรีมาศ อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอบ้านด่านลานหอย อำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสำโรง อำเภอสวรรคโลก และอำเภอศรีนคร

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางได้ ๒ เส้นทางคือ

๑. จากทางหลวงหมายเลข ๑ ผ่านจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ ผ่านอำเภอพรานกระต่าย อำเภอคีรีมาศเข้าสู่จังหวัดสุโขทัย รวมระยะทาง ๔๔๐ กิโลเมตร

๒. จากทางหลวงหมายเลข ๑ ไปจนถึงประมาณกิโลเมตรที่ ๕๐ บริเวณแยกอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านพระนครศรีอยุธยามุ่งสู่นครสวรรค์ แล้วเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๑๗ ตรงเข้าพิษณุโลก ก่อนจะเปลี่ยนไปใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๒ เข้าสู่จังหวัดสุโขทัย รวมระยะทาง ๔๒๗ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด มีรถโดยสารทั้งแบบธรรมดาและปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งหมอชิต ถนนกำแพงเพชร ๒ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๗ ชั่วโมง สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐ ๒๕๓๗ ๘๐๕๕-๖, ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๕๒-๖๖ www.traco.motc.go.th

นอกจากนี้ยังมีบริษัทเดินรถเอกชนวิ่งบริการ ได้แก่ *บริษัท วินทัวร์* โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๐๓๙ กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๓๗๕๓ *บริษัท พิษณุโลกยานยนต์* โทร. ๐ ๕๕๒๕ ๘๖๔๗, ๐ ๕๕๒๕ ๘๙๔๑ กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๒๙๒๔-๕

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย มีขบวนรถด่วน และรถเร็วออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง ไปลงที่สถานีพิษณุโลกทุกวัน จากนั้นให้เดินทางต่อโดยรถประจำทางไปสุโขทัยอีกประมาณ ๕๙ กิโลเมตร สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่หน่วยบริการเดินทาง โทร. ๑๖๙๐, ๐ ๒๒๒๓ ๗๐๑๐, ๐ ๒๒๒๓ ๗๐๒๐ www.srt.motc.go.th

เครื่องบิน *บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)* มีเที่ยวบินจากกรุงเทพฯ ไปลงที่จังหวัดพิษณุโลกทุกวัน จากนั้นให้เดินทางต่อโดยรถประจำทางไปสุโขทัยอีกประมาณ ๑๑๘ กิโลเมตร สอบถามเที่ยวบินเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๑๕๖๖, ๐ ๒๒๘๐ ๐๐๖๐, ๐ ๒๖๒๘ ๒๐๐๐ www.thaiairways.com สาขาพิษณุโลก โทร. ๐ ๕๕๒๔ ๒๙๗๑-๒ และ *บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด* มีเที่ยวบินที่บินตรงไปสุโขทัยทุกวัน ๆ ละ ๑ เที่ยว สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐ ๒๒๒๙ ๓๔๕๖-๖๓ สาขาสุโขทัย โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๗๒๒๕-๖

ระยะทางจากตัวเมืองไปอำเภอใกล้เคียง

อำเภอศรีสำโรง	๒๐	กิโลเมตร
อำเภอกงไกรลาศ	๒๑	กิโลเมตร
อำเภอคีรีมาศ	๒๒	กิโลเมตร
อำเภอบ้านด่านลานหอย	๒๘	กิโลเมตร
อำเภอสวรรคโลก	๓๘	กิโลเมตร
อำเภอศรีนคร	๕๔	กิโลเมตร
อำเภอศรีสัชนาลัย	๖๗	กิโลเมตร
อำเภอทุ่งเสลี่ยม	๖๘	กิโลเมตร

ระยะทางจากจังหวัดสุโขทัยไปจังหวัดใกล้เคียง

จังหวัดตาก	๗๗	กิโลเมตร
จังหวัดลำปาง	๗๙	กิโลเมตร
จังหวัดพิษณุโลก	๑๑๘	กิโลเมตร
จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๖๕	กิโลเมตร
จังหวัดกำแพงเพชร	๑๘๘	กิโลเมตร
จังหวัดแพร่	๒๘๒	กิโลเมตร

สถานที่น่าสนใจ

อำเภอเมือง

ศาลพระแม่ย่า ตั้งอยู่หน้าศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ถนนนิกรเกษม ริมแม่น้ำยม เป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองสุโขทัย ศาลนี้เป็นที่ประดิษฐานดวงพระวิญญาณของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และเทวรูปพระแม่ย่า ที่ทำด้วยศิลาสลักแบบเทวรูป พระพักตร์ยาว พระหนุเสี้ยม พระเกตุมาลายาว ประดับเครื่องทรงแบบนางพญา มีความสูง ๑ เมตร ศาลพระแม่ย่าสันนิษฐานว่าสร้างในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เพื่ออุทิศให้กับพระมารดา คือนางเสือง เหตุที่เรียกว่า "พระแม่ย่า" นี้เพราะว่า พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเรียกมารดาว่า "พระแม่" และชาวเมืองสุโขทัยเคารพพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเสมอด้วยบิดา จึงเรียกพระมารดาของพระองค์ว่า "พระแม่ย่า" แต่เดิมศาลพระแม่ย่าประดิษฐานอยู่บนเขาพระแม่ย่า มีเพิงหินเป็นผาป้องกันแดด และฝน ต่อมาชาวจังหวัดสุโขทัยได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่เมืองใหม่ โดยสร้างศาลขึ้นที่หน้าศาลากลางจังหวัดดังเช่นปัจจุบัน และประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปีมีการจัดงานเฉลิมฉลองที่ศาลพระแม่ย่า เรียกว่า "งานพระแม่ย่า" *การเดินทาง* จากตัวเมืองในเขตเทศบาลมีรถโดยสารประจำทางผ่านไปศาลพระแม่ย่าทุกวัน

พิพิธภัณฑ์สังคโลกสุโขทัย ตั้งอยู่บริเวณเมืองเอกพลาซ่า ถนนบายพาส ห่างจากเมืองเก่าประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ภายในจัดแสดงโบราณวัตถุประเภทเครื่องสังคโลกที่มีคุณค่ากว่า 2,000 ชิ้น ที่ได้รวบรวมมาจากในประเทศ และต่างประเทศ พิพิธภัณฑ์เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. อัตราค่าเข้าชม *ชาวไทย* ผู้ใหญ่ ๕๐ บาท เด็ก ๒๐ บาท นักเรียนในเครื่องแบบ ๒๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ผู้ใหญ่ ๑๐๐ บาท เด็ก ๒๐ บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๔๓๓๓ *การเดินทาง* สามารถนั่งรถโดยสารประจำทาง หรือรถสามล้อจากตลาดในตัวเมืองไปพิพิธภัณฑ์ได้ทุกวัน

พิพิธภัณฑ์ปลาในวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ภายในสวนหลวงเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒ สายสุโขทัย-พิษณุโลก พิพิธภัณฑ์อยู่ทางขวามือ ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์จัดแสดงพันธุ์ปลาน้ำจืดในวรรณคดีมากมาย อาทิ ปลาจากกาพย์ห่อโคลงนิราศพระบาท กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง กาพย์เห่เรือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ (เจ้าฟ้ากุ้ง) นิราศอิเหนา ฯลฯ พิพิธภัณฑ์เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันอังคาร ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น. โดยไม่เสียค่าเข้าชม *การเดินทาง* สามารถขึ้นรถโดยสารประจำทางได้ที่ สถานีขนส่งเดินรถโดยสารประจำทาง (บขส.) สายพิษณุโลก-สุโขทัย มาลงที่สวนหลวงเฉลิมพระเกียรติ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง ตั้งอยู่ทางด้านขวาของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นที่รวบรวม และจัดแสดงศิลปโบราณที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดีภายในเมืองสุโขทัย และที่ประชาชนมอบให้ บริเวณพิพิธภัณฑ์แบ่งส่วนการแสดงโบราณวัตถุไว้เป็น ๓ ส่วนคือ

๑. *อาคารลายสือไท ๗๐๐ ปี* เป็นอาคารใหม่ที่ตั้งอยู่ด้านหน้าทางเข้าอาคารใหญ่ เป็นที่จัดแสดงศิลปวัตถุสมัยสุโขทัย อาทิ พระพุทธรูป เครื่องใช้ถ้วยชาม เครื่องสังคโลก ศิลาจารึก ฯลฯ

๒. *อาคารพิพิธภัณฑ์* แบ่งออกเป็น ๒ ชั้น *ชั้นล่าง* จัดแสดงศิลปโบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจ ขุดค้น ขุดแต่ง และบูรณะแหล่งโบราณคดีสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร และ *ชั้นบน* จัดแสดงศิลาจารึกสมัยสุโขทัย พระพุทธ

รูปสำริด เทวรูป โอ่งสังคโลก เครื่องศาสตราวุธ เครื่องถ้วยชามสังคโลก เงินตรา ท่อน้ำแสดงระบบชลประทานสมัยสุโขทัย ฯลฯ

๓. *พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง* อยู่ด้านนอกโดยรอบอาคารใหญ่ เป็นที่จัดแสดงศิลปวัตถุโบราณต่าง ๆ อาทิ พระพุทธรูปศิลา แผ่นจำหลัก รูปทรงอาคารไทยแบบต่าง ๆ เตาทุเรียงจำลอง เสมาธรรมจักศิลา เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. อัตราค่าเข้าชม นักท่องเที่ยว *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๓๐ บาท หรือสามารถซื้อบัตรรวมได้ *ชาวไทย* ๓๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๑๕๐ บาท โดยบัตรนี้สามารถเข้าชมอุทยานฯ ต่าง ๆ ในจังหวัดสุโขทัยได้ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ในกรณีที่ประสงค์จะเข้าชมเป็นหมู่คณะควรติดต่อล่วงหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลเมือง จังหวัดสุโขทัย ๖๔๒๑๐ โทร. ๐ ๕๕๖๙ ๗๓๖๗

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (เมืองเก่าสุโขทัย) อยู่ตรงข้ามพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัยไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ถนนจรดวิถีถ่อง ทางหลวงหมายเลข ๑๒ สายสุโขทัย-ตาก

ในอดีตเมืองสุโขทัยเคยเป็นราชธานีของไทยมีความเจริญรุ่งเรือง เป็นศูนย์กลางการปกครอง ศาสนา และเศรษฐกิจ ภายในอุทยานฯ มีสถานที่สำคัญที่เป็นพระราชวัง ศาสนสถาน โบราณสถาน โดยมีคูเมือง กำแพงเมือง และประตูเมืองโบราณล้อมรอบอยู่ในรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส ประกอบไปด้วยสถานที่สำคัญ ๆ ได้แก่

โบราณสถานภายในกำแพงเมือง

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งอยู่ริมถนนจรดวิถีถ่อง ทางทิศเหนือของวัดมหาธาตุ ลักษณะพระบรมรูปพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นพระบรมรูปหล่อด้วยโลหะทองเหลืองผสมทองแดงรมดำ ขนาด ๒ เท่าขององค์จริง สูง ๓ เมตร ประทับนั่งห้อยพระบาทบนแท่นมนังคศิลาบาตร พระหัตถ์ขวาถือคัมภีร์ พระหัตถ์ซ้ายอยู่ในท่าทรงสั่งสอนประชาชน แท่นด้านซ้ายมีพานวางพระขรรค์ไว้ข้าง ๆ ลักษณะพระพักตร์เหมือนอย่างพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยตอนต้น ที่ถ่ายทอดความรู้สึกว่า พ่อขุนรามคำแหงมหาราชมีน้ำพระทัยเมตตากรุณา ยุติธรรม มีความเด็ดขาดในการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ที่ด้านข้างมีภาพแผ่นจำหลักจารึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ตามที่อ้างถึงในจารึกสุโขทัย

กำแพงเมืองสุโขทัย ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกเรียกว่า **ตรีบูร** มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้าง ๑,๓๐๐ เมตร ยาว ๑,๘๐๐ เมตร กำแพงชั้นในเป็นศิลาแลงก่อบนคันดิน กำแพง ๒ ชั้นนอกเป็นคูน้ำสลับกับคันดิน นอกจากทำหน้าที่ป้องกันข้าศึกแล้วคูน้ำยังใช้ระบายน้ำไม่ให้ไหลท่วมเมืองอีกด้วย ระหว่างกึ่งกลางแต่ละด้านมีประตูเมือง และป้อมหน้าประตูด้วย

วัดมหาธาตุ ตั้งอยู่กลางเมือง เป็นวัดใหญ่ และวัดสำคัญของกรุงสุโขทัย มีพระเจดีย์มหาธาตุทรงดอกบัวตูม หรือทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นศิลปะแบบสุโขทัยแท้ ตั้งเป็นเจดีย์ประธาน ล้อมรอบด้วยเจดีย์ ๘ องค์ บนฐานเดียวกัน คือ ปรางค์ศิลาแลงตั้งอยู่ที่ทิศทั้ง ๔ และเจดีย์ทรงปราสาทก่อด้วยอิฐที่ได้รับอิทธิพลมาจากล้านนา จากการสำรวจ พบว่าบริเวณวัดมหาธาตุมีเจดีย์แบบต่าง ๆ มากถึง ๒๐๐ องค์ วิหาร ๑๐ แห่ง ซุ้มพระ (มณฑป) ๘ ซุ้ม พระอุโบสถ ๑ แห่ง ตระพัง ๔ แห่ง ด้านตะวันออกบนเจดีย์ประธานมีวิหารขนาดใหญ่ก่อด้วยศิลาแลง มีแท่นซึ่งเคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ **พระศรีศากยมุนี** ปัจจุบันได้รับการเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่วัดสุทัศน์ฯ กรุงเทพมหานคร ที่ด้านเหนือ และด้านใต้ของเจดีย์มหาธาตุมีพระพุทธรูปยืนภายในซุ้มพระ เรียกว่า **"พระอัฏฐารศ"**

วัดชนะสงคราม ตั้งอยู่ทางด้านเหนือของวัดมหาธาตุใกล้กับโบราณสถานที่เรียกว่าหลักเมือง เดิมเรียกว่า **วัดราชบูรณะ** มีลักษณะเด่นคือ เจดีย์ทรงระฆังกลมขนาดใหญ่ เป็นเจดีย์ประธาน และมีวิหาร โบสถ์ เจดีย์รายต่าง ๆ

เนินปราสาทพระร่วง หรือเขตพระราชวังในสมัยสุโขทัย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับวัดมหาธาตุ มีโบราณสถานแห่งหนึ่งเรียกว่า เนินปราสาท พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสันนิษฐานว่าบริเวณนี้เคยเป็นฐานปราสาทราชวังของกษัตริย์เมืองสุโขทัย กรมศิลปากร ได้ขุดแต่งบูรณะ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ พบฐานอาคารแบบฐานบัวคว่ำ บัวหงาย มีลักษณะเป็นฐานสูงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด ๒๗.๕๐x๕๑.๕๐ เมตร มีบันไดที่ด้านหน้า และด้านหลัง

วัดตระพังเงิน (คำว่า "ตระพัง" หมายถึง สระน้ำ หรือหนองน้ำ) เป็นโบราณสถานสำคัญ ตั้งอยู่บริเวณขอบตระพังเงินด้านทิศตะวันตกของวัดมหาธาตุ ห่างจากวัดมหาธาตุ ๓๐๐ เมตร โบราณสถานนี้ไม่มีกำแพงแก้ว

ประกอบด้วยเจดีย์ทรงดอกบัวตูมเป็นประธาน ลักษณะเด่นของเจดีย์ทรงดอกบัวตูม คือ มีจระนำ (หมายถึง ซื่อซุ้มท้ายวิหาร หรือท้ายโบสถ์ มักเป็นช่องตัน) ที่เรือนธาตุทั้งสี่ด้านประดิษฐานพระพุทธรูปยืน และพระพุทธรูปปางลีลา วิหารประกอบอยู่ด้านหน้า และทางด้านตะวันออกของเจดีย์เป็นเกาะมีโบสถ์ตั้งอยู่กลางน้ำ

วัดสระศรี เป็นวัดที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของวัดมหาธาตุเป็นโบราณสถานสำคัญอยู่บริเวณกลางสระน้ำที่มีขนาดใหญ่ ชื่อว่า *ตระพังตระกวน* และสิ่งสำคัญของวัดประกอบด้วยเจดีย์ประธานทรงลังกา ด้านหน้าวิหารขนาดใหญ่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย มีเจดีย์ขนาดเล็ก ศิลปศรีวิชัยผสมลังกา ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ มีซุ้มพระพุทธรูป ๔ ทิศ ด้านหน้ามีเกาะกลางน้ำขนาดย่อมเป็นที่ตั้งของพระอุโบสถขนาดเล็ก วัดแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นจุดที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม

วัดศรีสวาย ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของวัดมหาธาตุ ห่างออกไปประมาณ ๓๕๐ เมตร โบราณสถานที่สำคัญตั้งอยู่ในกำแพงแก้ว ประกอบด้วยปรางค์ ๓ องค์ รูปแบบศิลปะลพบุรี ลักษณะของปรางค์ค่อนข้างเพรียว ตั้งอยู่บนฐานเตี้ย ๆ ลวดลายปูนปั้นบางส่วนเหมือนลายบนเครื่องถ้วยจีน สมัยราชวงศ์หยวน ได้พบทับหลังสลักเป็นรูปนารายณ์บรรทมสินธุ์ ชิ้นส่วนของเทวรูป และศิวลึงค์ที่แสดงให้เห็นว่าเคยเป็นเทวสถานในศาสนาฮินดูมาก่อน แล้วแปลงเป็นพุทธสถานโดยต่อเติมวิหารขึ้นที่ด้านหน้า แล้วเป็นวัดในพุทธศาสนาภายหลัง

ศาลตาผาแดง มีลักษณะเป็นโบราณสถานตามแบบศิลปเขมร ก่อด้วยศิลาแลง สมัยนครวัด (พ. ศ. ๑๖๕๐-๑๗๐๐) ต่อมากรมศิลปากรได้ดำเนินการขุดแต่งและบูรณะศาลนี้ได้พบชิ้นส่วนเทวรูปและเทวสตรีประดับด้วยเครื่องตกแต่ง ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง

โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านเหนือ

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นอาคารทรงไทยสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย อยู่ใกล้วัดพระพายหลวง ภายในอาคารเป็นศูนย์ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย รวมทั้งจัดแสดงแบบจำลองของโบราณสถานต่าง ๆ ในเขตเมืองเก่าสุโขทัย นักท่องเที่ยวควรเริ่มต้นชมอุทยานฯ จากจุดนี้เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของสุโขทัยในอดีต

แหล่งโบราณคดีเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย (เตาทุเรียง) อยู่ใกล้วัดพระพายหลวง บริเวณแนวคูเมืองเก่าที่เรียกว่า "แม่โจน" เป็นเตาเผาถ้วยชามสมัยสุโขทัย มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ค้นพบเตาโดยรอบ ๔๙ เตา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณคันคูแม่น้ำโจนด้านทิศเหนือ ๓๗ เตา ด้านทิศใต้ข้างกำแพงเมือง ๙ เตา และด้านทิศตะวันออก ๓ เตา เตาเผาเครื่องสังคโลกมีลักษณะคล้ายประทุนเกวียนขนาดกว้าง ๑.๕๐-๒.๐๐ เมตร ยาว ๔.๕ เมตร เครื่องปั้นดินเผาที่พบบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นประเภทถ้วยชาม มีขนาดใหญ่ น้ำยาเคลือบขุ่น สีเทาแกมเหลือง มีลายเขียนสีดำ ส่วนใหญ่ทำเป็นรูปดอกไม้ ปลา และจักร

วัดพระพายหลวง เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากวัดมหาธาตุ ผังวัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีคูน้ำล้อมรอบ ๓ ชั้น คูชั้นนอกเรียกว่า คูแม่โจน วัดพระพายหลวงเป็นศูนย์กลางของชุมชนโบราณสถานที่ เก่าแก่ที่สุดของวัด คือ พระปรางค์ ๓ องค์ เป็นปรางค์ประธานของวัด ก่อด้วยศิลาแลง ศิลปะเป็นเขมรแบบบายน สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ด้านหน้าของวัดเป็นอาคารที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ๔ อิริยาบถ คือนั่ง นอน ยืน เดิน

วัดศรีชุม ตั้งอยู่ห่างจากวัดพระพายหลวงไปทางทิศตะวันตก ๘๐๐ เมตร เป็นวัดที่ประดิษฐาน **พระอจนะ** เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยขนาดใหญ่หน้าตักกว้าง ๑๑.๓๐ เมตร ลักษณะของวิหารสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมลักษณะคล้ายมณฑป แต่หลังคาพังทลายลงมาหมดแล้ว เหลือเพียงผนังทั้งสี่ด้านผนังแต่ละด้าน ก่ออิฐถือปูนอย่างแน่นหนา ผนังทางด้านใต้มีช่องให้คนเข้าไปภายใน และเดินขึ้นไปตามทางบันไดแคบ ๆ ถึงผนังด้านข้างขององค์พระอจนะหรือสามารถขึ้นไปถึงสันผนังด้านบนได้ ภายในช่องกำแพงตามฝาผนังมีภาพเขียนเก่าแก่แต่เลอะเลือนเกือบหมด ภาพเขียนนี้มีอายุเกือบ ๗๐๐ ปี นอกจากนี้แล้วบนเพดานช่องบันไดยังมีแผ่นหินชนวนขนาดใหญ่แกะสลักลวดลายเรื่องชาดกต่าง ๆ มีจำนวนทั้งหมด ๕๐ ภาพ เมื่อเดินตามช่องทางบันไดขึ้นไปจะโผล่บนหลังคาวิหารมองเห็นทิวทัศน์อันงดงามของเมืองเก่าสุโขทัยได้โดยรอบ

เพราะเหตุใดวิหารวัดศรีชุมจึงมีความเร้นลับซ่อนอยู่อย่างนี้ เรื่องนี้หากพิจารณากันอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่าพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์พระร่วงทรงพระปรีชาสามารถในด้านการปลุกปลอบใจทหารหาญ เนื่องจากผนังด้านข้างขององค์พระอจนะมีช่องเล็ก ๆ ถ้าหากใครแอบเข้าไปทางอุโมงค์แล้วไปโผล่ที่ช่องนี้ และพูดออกมาดัง ๆ ผู้ที่อยู่ภายในวิหารจะต้องนึกว่าพระอจนะพูดได้

และเสียงพูดนั้นจะกังวานน่าเกรงขาม เพราะวิหารนี้ไม่มีหน้าต่าง แต่เดิมคงมีหลังคาเป็นรูปโค้งคล้ายโดม

โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านตะวันตก

วัดช้างรอบ อยู่ห่างจากประตูอ้อไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๒.๔ กิโลเมตร มีโบราณสถานที่สำคัญประกอบด้วย เจดีย์ทรงกลมแบบลังกา ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีช้างโผล่ครึ่งตัว มีจำนวน ๒๔ เชือก พระอุโบสถอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน และมีเจดีย์ราย ๕ องค์ ล้อมรอบเจดีย์ประธาน และโบสถ์

วัดสะพานหิน วัดนี้ตั้งอยู่บนเนินเขา สูงประมาณ ๒๐๐ เมตร บริเวณทางเดินขึ้นโบราณสถานมีทางเดินปูลาดด้วยหินชนวนจากตีนเขาขึ้นไปเป็นระยะทาง ๓๐๐ เมตร สิ่งสำคัญภายในวัด ได้แก่ พระประธานเป็นพระพุทธรูปยืนขนาดใหญ่ เป็นที่ประดิษฐานพระปางประทานอภัย สูง ๑๒.๕๐ เมตร เรียกว่า "พระอัฏฐารศ"

เขื่อนสรีดภงค์ หรือทำนบพระร่วง ตั้งอยู่บริเวณเมืองเก่า ทำนบนี้เป็นเขื่อนดิน (คันดิน) สำหรับกั้นน้ำอยู่ระหว่างชอกเขาคือ เขาพระบาทใหญ่ และเขากิ่วอ้ายมา ที่สร้างขึ้นเพื่อกักน้ำ และชักน้ำไปตามคลองส่งน้ำมาเข้ากำแพงเมืองเข้าสระตระพังเงิน ตระพังทอง เพื่อนำไปใช้ในเมือง และพระราชวังในสมัยโบราณ ซึ่งในปัจจุบันกรมชลประทานได้ปรับปรุงบูรณะ และซ่อมแซมขึ้นใหม่

โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านใต้

วัดเชตุพน ศิลปกรรมที่น่าสนใจของวัดคือ มณฑปที่สร้างด้วยหินชนวนเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสี่อิริยาบท คือนั่ง นอน ยืน เดิน ภายในมณฑปเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโดยมีการใช้วัสดุทั้งอิฐ หินชนวน ศิลาแลง ในการก่อสร้าง สิ่งที่น่าชมภายในวัด คือ กำแพงแก้วที่ล้อมรอบมณฑปจตุรมุขนี้สร้างจากหินชนวนที่มีขนาดใหญ่ และหนา โดยมีการสกัด และบากหินเพื่อทำเป็นกรอบ และซี่กรงเลียนแบบเครื่องไม้ และยังได้พบศิลาจารึกที่วัดนี้หลักที่ ๔๘ จารึกในปี พ. ศ. ๒๐๕๗ กล่าวว่าเจ้าธรรมรังสีสร้างพระพุทธรูปในวัดนี้

วัดเจดีย์สี่ห้อง ตั้งอยู่ทางตะวันออกของวัดเชตุพน ห่างไปประมาณ ๑๐๐ เมตร โบราณสถานที่น่าสนใจ คือ ที่ฐานเจดีย์ประธานมีภาพปูนปั้นประดับโดยรอบปั้นเป็นรูปบุคคล รูปบุรุษ และสตรี สวมอาภรณ์ และเครื่องประดับในมือถือภาชนะ มีพรรณพฤกษางอกโผล่พ้นออกมาที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนั้นมีปูนปั้นรูปช้าง และสิงห์ประดับรูปบุคคล องค์เจดีย์ประธานเป็นทรงระฆังกลมที่ได้รับการบูรณะ ส่วนยอดเจดีย์ได้หักพังลง

โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านตะวันออก

วัดช้างล้อม เป็นโบราณสถานที่สำคัญ มีเจดีย์ทรงกลมแบบลังกาเป็นประธานของวัด รอบฐานเจดีย์ประดับด้วย ปูนปั้นเป็นรูปช้างโผล่ครึ่งตัว ด้านหน้ามีฐานวิหารก่อด้วยอิฐ และยังมีฐานกำแพงแก้วก่อด้วยอิฐล้อมรอบ

วัดตระพังทองหลาง อยู่ริมถนนจรดวิถีถ่อง หากเดินทางมาจากจังหวัดสุโขทัยวัดตระพังทองหลางอยู่ริมซ้ายมือ ศิลปกรรมที่สำคัญคือ มณฑปรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสก่อด้วยอิฐ ผนังด้านนอกประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ตอนพระพุทธเจ้าเสด็จลงจากดาวดึงส์ ตอนประทานเทศนาโปรดพระพุทธบิดากับกษัตริย์ศากยราช และตอนเสด็จโปรดนางพิมพา นับเป็นศิลปกรรมชิ้นเอกของสุโขทัย

บริเวณพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยครอบคลุมพื้นที่กว่า ๗๐ ตารางกิโลเมตร และมีโบราณสถานสำคัญที่น่าชมอีกมากมาย กรณีที่นักท่องเที่ยวมีเวลามาก โบราณสถานที่ควรชมนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นใคร่ขอแนะนำดังนี้

ทิศตะวันออก วัดเจดีย์สูง วัดเกาะไม้แดง วัดหอดพยอม

ทิศตะวันตก วัดพระบาทน้อย วัดเจดีย์งาม วัดมังกร วัดอรัญญิก วัดช้างรอบ

ทิศใต้ วัดศรีพิจิตรกิรติกัลยาราม วัดต้นจัน วัดอโศการาม

อัตราค่าเข้าชม นักท่องเที่ยว *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างชาติ* ๔๐ บาท หรือสามารถซื้อบัตรรวมได้ *ชาวไทย* ๓๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๑๕๐ บาท โดยบัตรนี้สามารถเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ในจังหวัดสุโขทัยได้ ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน เปิดให้เข้าชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐-๒๑.๐๐ น. (ปิดจำหน่ายบัตรเวลา ๑๘.๐๐ น.) *หมายเหตุ* ตั้งแต่เวลาประมาณ ๑๙.๐๐-๒๑.๐๐ น. จะมีการส่องไฟชมโบราณสถาน

ในกรณีที่นำยานพาหนะเข้าเขตโบราณสถานต้องเสียค่าธรรมเนียมอีกด้วย และที่บริเวณลานจอดรถของอุทยานฯ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีบริการ *รถราง* นำชมรอบ ๆ บริเวณอุทยานฯ อัตราค่าบริการ นักท่องเที่ยว *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๒๐ บาท นอกจากนั้นที่บริเวณด้านหน้าอุทยานฯ มีบริการ *รถจักรยาน* ให้เช่าในราคาคันละ ๒๐ บาท

กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะ และต้องการวิทยากรนำชม สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ๖๔๒๑๐ โทร. ๐ ๕๕๖๙ ๗๓๑๐

การเดินทาง จากตัวเมืองสุโขทัย นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถประจำทางสายเมืองเก่า (รถสองแถวจอดบริเวณท่ารถใกล้ป้อมยามตำรวจ) มาลงที่หน้าอุทยานฯ มีรถออกทุก ๒๐ นาที

อำเภอคีรีมาศ

อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาหลวง จังหวัดสุโขทัย) ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอคีรีมาศ มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ ๒๑๓,๒๑๕ ไร่ ได้รับการประกาศแต่งตั้งให้เป็นอุทยานแห่งชาติรามคำแหง เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๓ เป็นอุทยานแห่งชาติทางประวัติศาสตร์แห่งแรกของเมืองไทยที่น่าสนใจ และน่าศึกษา เพราะเป็นการอนุรักษ์ป่าที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยกรุงสุโขทัยไว้พร้อมกับพื้นที่ทางธรรมชาติ ในสมัยก่อนเรียกป่านี้ว่า "ป่าเขาหลวง" แต่เมื่อทางการเข้ามาดำเนินการสงวนพื้นที่แห่งนี้ไว้เพื่อประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้นได้ตั้งชื่อเสียใหม่ว่า "รามคำแหง" ซึ่งเป็นมงคลนาม เพราะมาจากพระนามของกษัตริย์อัจฉริยะของชาติไทย คือ "พ่อขุนรามคำแหงมหาราช" ผู้ครองกรุงสุโขทัย เพราะชื่อเดิมนั้น (เขาหลวง) ซ้ำกับ "ป่าเขาหลวง" ซึ่งเป็นชื่ออุทยานแห่งชาติเขาหลวงที่จังหวัดนครศรีธรรมราช อุทยานแห่งชาติรามคำแหงมีขุนเขาสูงเด่นเป็นสง่า คือ ***ยอดเขาหลวง*** ภายในอุทยานฯ สามารถที่จะเห็นสัตว์ป่าได้ เช่น วัวแดง เก้ง หมี หมูป่า นกกระเต็น นกนางแอ่น พรรณไม้ที่สำคัญได้แก่ สัก ตะเคียน เต็ง รัง พืชสมุนไพร ว่าน น้ำตกที่สวยงาม และถ้ำต่าง ๆ ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ เป็นภูเขาสลับซับซ้อนทอดตัวอยู่ในแนวเหนือ-ใต้ ตั้งตระหง่านอยู่บนพื้นราบคล้ายจอมปลวกขนาดใหญ่โดดเด่นเป็นสง่าอยู่กลางทุ่งนา สภาพอากาศบนยอดเขาจะหนาวเย็นตลอดปี มีเมฆหมอกปกคลุมมากในช่วงฤดูหนาว และฤดูฝน อุณหภูมิเฉลี่ยโดยประมาณ ๑๒-๑๔ องศาเซลเซียส ช่วงที่อากาศเย็นสบายอยู่ระหว่างเดือนธันวาคม-มกราคม ช่วงที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางไปอุทยานฯ เริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนกันยายน-กุมภาพันธ์

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอุทยานแห่งชาติรามคำแหง ได้แก่

เขาหลวง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลถึง ๑,๒๐๐ เมตร เป็นภูเขาที่มีหน้าผาสูงชัน และมียอดเขาสูงที่สุดอยู่ทางด้านทิศใต้ของเมืองสุโขทัย บนยอดเขามีทิวทัศน์ที่สวยงาม ปกคลุมด้วยทุ่งหญ้าธรรมชาติ ประกอบด้วยยอดเขา ๔ ยอดด้วยกัน คือ *ยอดเขานารายณ์* สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๑๖๐ เมตร เป็นที่ตั้งของสถานีโทรคมนาคมเขานารายณ์ ของกองทัพอากาศมีเนื้อที่ ๒๕ ไร่ บริเวณเขานารายณ์มีหน้าผาที่สวยงาม และสูงชันเหมาะสำหรับเป็นสถานที่พักผ่อน สามารถมองเห็นทิวทัศน์รอบเขา ในเวลากลางคืนจะเห็นแสงไฟจากจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดพิษณุโลก *ยอดเขาพระแม่ย่า* สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๒๐๐ เมตร เดิมเคยเป็นที่ประทับ จำศีลภาวนาของพระแม่ย่า *ยอดเขาภูกา* สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๒๐๐ เมตร และ *ยอดเขาพระเจดีย์* สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๑๘๕ เมตร เมื่อมองจากยอดเขาเหล่านี้ลงไปสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่สวยงาม และจะเห็นทำนบกั้นน้ำที่สร้างขึ้นในสมัยสุโขทัยที่เรียกว่า "สรีดภงค์" และตัวจังหวัดสุโขทัยได้อย่างชัดเจน

ทุ่งหญ้าธรรมชาติ บนยอดเขาจะเป็นทุ่งหญ้าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ มีหญ้าหลายชนิดขึ้นอยู่รวมกัน และบางชนิดเป็นพืชสมุนไพร

ไทรงาม เป็นต้นไทรขนาดใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาได้ลักษณะสวยงาม เหมาะที่จะไปนั่งพักผ่อน อยู่ระหว่างทางขึ้นยอดเขาหลวง

ปล่องนางนาค อยู่ห่างจากไทรงาม ๓๒๐ เมตร เป็นปล่องธรรมชาติอยู่บริเวณยอดเขามีความกว้างประมาณ ๐.๕ เมตร ยาวประมาณ ๑.๕ เมตร ความลึกไม่สามารถวัดได้ ตามตำนานพระร่วงในพงศาวดารเหนือ เจ้าเมืองออกมาจำศีลที่เขาหลวงจึงเกิดตำนานเรื่องพระร่วงซึ่งเกี่ยวข้องกับปล่องนางนาคนี้

สมุนไพร และว่าน ในพื้นที่อุทยานฯ มีว่าน และสมุนไพรอยู่หลายชนิด เช่น โด่ไม่รู้ล้ม หอมไกลดง นางคุ้ม หนุมานประสานกาย กำลังเสือโคร่ง เป็นต้น

ประตูประวัติศาสตร์ มีประตูทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ คือ "ประตูป่า" อยู่ทางทิศเหนือของสวนลุ่ม หรือบริเวณที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ "ประตูมะค่า" อยู่ทางทิศตะวันตก เป็นประตูที่ตั้งอยู่ที่บริเวณเมืองหน้าด่าน "ประตูเปลือย" อยู่ทางทิศตะวันออกของสวนลุ่ม ตั้งอยู่บริเวณด่านตรวจของอุทยานฯ "ประตูพระร่วง" อยู่ทางทิศใต้ของสวนลุ่ม และมีเรื่องเล่ามาว่าเป็นประตูที่พระร่วงเข้ามาเล่นว่าว ณ ที่แห่งนี้

สวนลุ่ม หรือสวนลุมพินีวัน เป็นสวนว่านยาสมุนไพรอีกแห่งหนึ่งอยู่ที่เชิงเขาหลวง ปัจจุบันคือ ที่ตั้งของสำนักงานอุทยานแห่งชาติรามคำแหง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขาหลวง

น้ำตกสายรุ้ง อยู่ทางทิศตะวันตกของเขาหลวง เป็นน้ำตกที่มีชื่อเสียง และ

สวยงาม เกิดจากต้นน้ำบริเวณเขาเจดีย์ มาเป็นลำธารคลองไผ่นาไหลลงมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ทิ้งตัวลงมาจากผาหินที่สูง เมื่อถูกแสงแดดส่องลงมากระทบเข้ากับน้ำเป็นสายทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเป็นสายรุ้งที่มีสีสันสวยงาม *ช่วงระยะเวลาที่สามารถมองเห็นสายรุ้งตั้งแต่เวลา* ๑๑.๐๐-๑๖.๐๐ น. ภายในบริเวณน้ำตกมีหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ อยู่ห่างจากอุทยานฯ ๕๐ เมตร ตัวน้ำตกมีทั้งหมด ๔ ชั้น แต่ละชั้นสามารถลงเล่นน้ำได้ โดยต้องเดินเท้าจากหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ ขึ้นไปตามธารน้ำไหล มีระยะทาง ๘๐๐ เมตร ๙๐๐ เมตร ๑,๑๖๐ เมตร และ ๑,๒๐๐ เมตร ตามลำดับ *การเดินทาง* จากตัวจังหวัดสุโขทัยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ เส้นสุโขทัย-คีรีมาศ พอถึงอำเภอคีรีมาศให้ตรงไปอีกประมาณ ๑๘ กิโลเมตร จะมีทางแยกขวามือโดยผ่านอำเภอบ้านด่านลานหอยเข้าไป ๑๓ กิโลเมตร แล้วมีทางแยกขวาอีกครั้งให้ตรงเข้าไปประมาณ ๔ กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานฯ

รอยพระพุทธบาท ตั้งอยู่เชิงเขาถ้ำพระบาททำด้วยหินชนวนแกะสลักรอยมงคล ๑๐๘ สร้างในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท อายุประมาณ ๖๐๐ ปีเศษ

ปรางค์เขาปูจา เป็นปรางค์ที่ก่อด้วยอิฐขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บนภูเขาลูกเล็ก ๆ ใกล้กับอุทยานฯ เป็นศิลปะเขมรสมัยบาปวน สร้างสำหรับคนเดินทางเพื่อใช้ประกอบพิธีทางศาสนา มีอายุประมาณ ๑,๕๐๐ ปีเศษ

ถ้ำพระนารายณ์ เป็นสถานที่ที่เคยพบเทวรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี ซึ่งราษฎรที่พบคิดว่าเป็นพระนารายณ์ ปัจจุบันถูกทุบทำลายจนหมดคงเหลือแต่เฉพาะฐานเท่านั้น

*ถ้ำพระแม่ย่า*เป็นเพิงหินขนาดใหญ่เคยเป็นสถานที่ประดิษฐานรูปปั้นพระแม่ย่า ปัจจุบันได้อัญเชิญไว้ที่ศาลพระแม่ย่าบริเวณศาลากลางจังหวัดสุโขทัย

ถนนพระร่วง เป็นถนนสายประวัติศาสตร์ที่เชื่อมระหว่างเมืองกำแพงเพชรผ่านสุโขทัย จรดศรีสัชนาลัย ด้วยระยะทาง ๑๒๓ กิโลเมตร เชื่อว่าถนนสายนี้สร้างเมื่อ ๗๐๐ ปีมาแล้ว เพื่อใช้เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์อาจถือว่าเป็นทางหลวงแผ่นดินสายแรกของประเทศไทย

เขื่อนสรีดภงค์ และแหล่งต้นน้ำในอดีต สรีดภงค์ หมายถึง ทำนบกั้นน้ำหรือเขื่อน ในสมัยโบราณคือ ทำนบพระร่วง เป็นคันดินกั้นน้ำระหว่างเขาพระบาทใหญ่ และเขากิ่วอ้ายมา น้ำในเขื่อนจะถูกส่งไปตามคลองสู่กำแพงเมืองไหลเข้าสระตระพังเงิน ตระพังทองเพื่อใช้สอยในเมือง และพระราชวังในสมัยสุโขทัย ปัจจุบันกรมชลประทานได้บูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่ สำหรับแหล่งต้นน้ำในอดีตเรียกว่า โซก (หมายถึง ลำธาร) ที่สำคัญได้แก่ โซกพระร่วงลองพระขรรค์ โซกพระร่วงลับพระขรรค์ โซกพม่าฝนหอก และโซกชมพู่ (รัชกาลที่ ๖ เคยเสด็จประพาสในเที่ยวเมืองพระร่วง) ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่ไหลมาจากเขาประทักษ์

นอกจากนั้นทางอุทยานฯ ได้จัดทำ ***เส้นทางศึกษาธรรมชาติ*** โดยเริ่มจากที่ทำการอุทยานฯ ผ่านสวนสมุนไพร ป่าดิบแล้ง ไทรงาม ชั้นดิน ชั้นหิน เป็นต้น ไปสิ้นสุดที่น้ำตกหินราง ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง ๒ ชั่วโมง โดยทางอุทยานฯ ได้จัดทำป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

อัตราค่าเข้าอุทยานฯ นักท่องเที่ยว *ชาวไทย* ผู้ใหญ่ ๒๐ บาท เด็ก ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ผู้ใหญ่ ๒๐๐ บาท เด็ก ๑๐๐ บาท นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการลูกหาบขึ้นยอดเขาหลวงราคากิโลกรัมละประมาณ ๑๐ บาท โดยสามารถติดต่อได้ที่อุทยานฯ

สถานที่พัก ทางอุทยานฯ มีบริการบ้านพักไว้สำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน ๓ หลัง พักได้ ๖-๑๐ คน ราคา ๕๐๐ บาท/คืน และมีเต็นท์ให้เช่า พักได้ ๒-๘ คน ราคา ๕๐-๒๐๐ บาท/คืน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวนำเต็นท์มาเองเสียค่าพื้นที่กางเต็นท์ ราคาคนละ ๓๐ บาท/คืน ติดต่อรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อุทยานแห่งชาติรามคำแหง ตู้ ปณ. ๑ อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ๖๔๑๖๐ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๙๒๐๐-๑

การเดินทาง *รถยนต์* จากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดสุโขทัย สามารถใช้เส้นทางได้ ๒ เส้นทาง

เส้นทางแรก ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านทางนครสวรรค์ จากนั้นเลี้ยวซ้ายใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ ไปจนถึงกำแพงเพชร แล้วเปลี่ยนไปใช้เส้นทางหมายเลข ๑๐๑ จนถึงอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ก่อนถึงจังหวัดสุโขทัย ๒๐ กิโลเมตร บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๔๑๔ จะเห็นยอดเขาสูงอยู่ทางซ้ายมือแล้วเลี้ยวซ้ายไปประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ถึงที่ทำการของอุทยานแห่งชาติรามคำแหง

เส้นทางที่สอง ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ไปจนถึงนครสวรรค์ แล้วให้ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑๗ ไปจนถึงพิษณุโลก จากนั้นเปลี่ยนไปใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒ จนถึงสุโขทัย แล้วเดินทางต่อถึงอำเภอคีรีมาศให้แยกซ้ายเข้าไป ๑๖ กิโลเมตร จนเข้าสู่อุทยานฯ

รถประจำทาง จากอำเภอคีรีมาศ นักท่องเที่ยวสามารถเหมารถสองแถว

ได้ที่บริเวณแยกคีรีมาศ ราคาเที่ยวละประมาณ ๓๕๐-๔๐๐ บาท เข้าไปยังอุทยานฯ

ข้อควรแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยว

- ทางอุทยานฯ ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเดินขึ้นยอดเขาหลวงหลังเวลา ๑๕.๓๐ น
- ด้านบนยอดเขานารายณ์มีเฉพาะอาหารแห้งจำหน่าย ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปค้างแรมด้านบนควรเตรียมอาหารให้เพียงพอ
- ก่อนการเดินทางนักท่องเที่ยวควรสำรวจความพร้อมทางร่างกายและจำเป็นต้องเตรียมอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นไปด้วย เช่น เสื้อกันหนาว หมวก ไฟฉาย ยา อาหารแห้ง เป็นต้น

อำเภอสวรรคโลก

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สวรรควรนายก ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองสวรรคโลก หลังวัดสวรรคาราม (วัดกลาง) ห่างจากตัวเมืองสุโขทัย ๓๘ กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายเข้าไปอีกประมาณ ๑.๖ กิโลเมตร ถึงพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์จัดแสดงออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ *ชั้นบน* จัดแสดงประติมากรรมสมัยต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นสมบัติที่มาจากวัดสวรรควรนายก และพระสวรรควรนายก และบางส่วนย้ายมาจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง ส่วนใหญ่เป็นพระพุทธรูปในยุคสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัย จนถึงศิลปะรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนบริเวณ *ชั้นล่าง* จัดแสดงเครื่องถ้วยสังคโลก เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ ขุดพบมากที่แหล่งโบราณคดีเครื่องถ้วยสังคโลกบ้านเกาะน้อย และบ้านป่ายาง อำเภอศรีสัชนาลัย รวมทั้งแสดงเครื่องถ้วยชามสมบัติใต้ทะเลที่งมได้มาจากแหล่งเรือจมในอ่าวไทย พิพิธภัณฑ์ เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันจันทร์ อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. อัตราค่าเข้าชม *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๓๐ บาท ในกรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะ และต้องการวิทยากรนำชม ติดต่อได้ที่พิพิธภัณฑ์สวรรควรนายก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ๖๔๑๑๐ โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๕๗๑, ๐ ๕๕๖๔ ๓๑๖๖

สวนหลวงพระร่วงเฉลิมพระเกียรติ (ทุ่งแม่ระวิง) ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ ตำบลป่ากุมเกาะ แต่เดิมเคยเป็นหนองน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีพื้นที่ทั้งหมด ๘๓๐ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นน้ำ ๖๔๕ ไร่ พื้นดิน ๑๘๕ ไร่ ลักษณะของสวนนี้เป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบมองเห็นทิวทัศน์ได้ เหมาะสำหรับที่จะพักผ่อน ภายในบริเวณมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ *สะพานไม้โบราณ* ที่ข้ามอ่างน้ำเกาะกลางทุ่งแม่ระวิง มีความยาว ๓๐๐ เมตร *สักการะบูชาพระร่วง* ณ วงเวียนประดิษฐานรูปพระร่วงอยู่ปากทางเข้าเกาะกลางทุ่งแม่ระวิง *สักการะบูชาพระมหาโพธิสัตว์ เจ้าแม่กวนอิม* และ*นมัสการศาลปู่ก๊อก* ข้างที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลป่ากุมเกาะ พักผ่อนศาลาที่พักริมทาง ชมวิวทิวทัศน์รอบเกาะ และเป็นแหล่งศึกษาดูงานหลายด้าน เช่น โครงการเกษตรผสมผสาน ได้แก่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงไก่ พิพิธภัณฑ์ชาวนาแหล่งรวบรวมอุปกรณ์ชาวนาโบราณแสดงถึงวิถีชีวิตของชาวนาสมัยสุโขทัย แปรงสวนสมุนไพรสาธิต เรือนเพาะชำกล้าไม้

นอกจากนั้นภายในบริเวณสวนแห่งนี้มีอาคารเอนกประสงค์ที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของดีจังหวัดสุโขทัย สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลป่ากุมเกาะ โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๒๑๐๐

อำเภอศรีสัชนาลัย

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า บริเวณที่เรียกว่า "แก่งหลวง" ห่างจากตัวอำเภอศรีสัชนาลัยลงมาทางสวรรคโลก ๑๑ กิโลเมตร หรือห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๕๕๐ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ในเขตของตำบลศรีสัชนาลัย ตำบลสารจิตร ตำบลหนองอ้อ ตำบลท่าชัย ส่วนตัวเมืองโบราณศรีสัชนาลัยอยู่ในเขตหมู่บ้านพระปรางค์ ตำบลศรีสัชนาลัย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๔๕.๑๔ ตารางกิโลเมตร เดิมชื่อว่า "เมืองเชลียง" แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น "ศรีสัชนาลัย" ในสมัยกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงขึ้นครองกรุงสุโขทัย และได้สร้างเมืองขึ้นใหม่เป็นศูนย์กลางการปกครองแทนเมืองเชลียง ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์มีโบราณสถาน และโบราณวัตถุทั้งหมด ๒๑๕ แห่ง สำรวจค้นพบแล้ว ๒๐๔ แห่ง โบราณสถานที่สำคัญ ๆ ได้แก่

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือ *วัดพระบรมธาตุเมืองเชลียง* และเรียกอีกชื่อว่า *วัดพระปรางค์* ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองเก่าศรีสัชนาลัย ลงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๓ กิโลเมตร เป็นกลุ่มโบราณสถานขนาดใหญ่และเป็นพระอารามหลวงชั้นราชวรวิหาร มีโบราณสถานที่สำคัญภายในวัด ได้แก่ *ปรางค์ประธาน* ก่อด้วยศิลาแลงฉาบปูน ลักษณะรูปแบบเป็นสถาปัตยกรรมจัดอยู่ในสมัยอยุธยา บริเวณเรือนธาตุด้านหน้ามีบันไดขึ้นองค์ปรางค์สู่ซุ้มโถง

ผนังภายในองค์ปรางค์พบว่ามีร่องรอยจิตรกรรมฝาผนังแต่ลบเลือนไปมาก ด้านหน้าองค์ปรางค์มีวิหาร ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ปางมารวิชัย และทางด้านขวามีพระพุทธรูปปูนปั้นปางลีลาที่มีลักษณะงดงาม *กำแพงวัด* เป็นศิลา และแท่นกลมขนาดใหญ่เรียงชิดติดกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๖๐.๐๐ เมตร ยาว ๙๐.๐๐ เมตร เหนือซุ้มประตูทำเป็นรูปคล้ายหลังคายอด และเหนือซุ้มขึ้นไปปั้นปูนเป็นรูปพระพักตร์พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร *พระธาตุมุเตา* อยู่ด้านหลังปรางค์ประธานนอกกำแพงแก้ว ลักษณะพระธาตุมุเตาเป็นเจดีย์ทรงมอญ ในการขุดแต่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้พบทองจังโกประดับส่วนยอดของเจดีย์ *มณฑปพระอัฏฐารศ* อยู่ด้านหลังของพระธาตุมุเตา เดิมน่าจะเป็นมณฑปพระสี่อิริยาบท ต่อมาได้ซ่อมแซมดัดแปลงภายในซุ้มคูหามีพระพุทธรูปยืนอยู่ เดิมมณฑปมุงหลังคาด้วยกระเบื้องดินเผา *วิหารพระสองพี่น้อง* อยู่ทางซ้ายมณฑปพระอัฏฐารศ ก่อด้วยศิลาแลง มีพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ๒ องค์ อยู่บนแท่นพระ จากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่าฐานวิหารสองพี่น้องก่อทับอาคารเดิมที่ก่อด้วยอิฐ และด้านข้างทางขวาของพระวิหารได้พบฐานรอยพระพุทธบาท *โบสถ์* ตั้งอยู่ด้านหน้าพระวิหาร ปัจจุบันทางวัดได้บูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งหลังโดยสร้างทับโบสถ์เดิม*กุฎิพระร่วงพระลือ* หรือเรียกอีกชื่อว่า ศาลพระร่วงพระลือ มีลักษณะเป็นมณฑป ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้าง หลังคาทรงมณฑปก่ออิฐซ้อนกัน ๔ ชั้น ภายในประดิษฐานรูปหล่อพระร่วงพระลือ(จำลอง)

วัดเขาพนมเพลิง ตั้งอยู่บนยอดเขาพนมเพลิงภายในกำแพงเมือง มีโบราณสถานที่สำคัญคือ เจดีย์ประธานทรงกลม และมณฑปก่อด้วยศิลาแลง ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสยกพื้นสูง หลังคาโค้งแหลม มีบันไดทางขึ้นสู่มณฑป ชาวบ้านเรียกว่า ศาลเจ้าแม่ละอองสำลี ส่วนทางขึ้นวัดสามารถขึ้นได้ ๒ เส้นทาง คือ จากด้านหน้าวัดแก่งหลวง และด้านข้างวัดซึ่งทางขึ้นได้ทำเป็นบันไดศิลาแลง ระหว่างทางขึ้นทั้งสองด้านมีศาลาที่พักด้วย

วัดเขาสุวรรณคีรี อยู่ทางทิศตะวันตก ถัดจากเขาพนมเพลิงไปประมาณ ๒๐๐ เมตร โดยตั้งอยู่บนเขาอีกยอดหนึ่งในเทือกเขาเดียวกัน กลุ่มโบราณสถานที่สำคัญ คือ เจดีย์ประธานทรงกลมองค์ระฆังขนาดใหญ่ก่อด้วยศิลาแลง ฐานเขียงใหญ่ ๕ ชั้น ใช้สำหรับเป็นลานประทักษิณ มีซุ้มพระทั้ง ๔ ด้าน ตรงก้านฉัตรมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางลีลาเดินจงกรมรอบก้านฉัตรเช่นเดียวกับวัดช้างล้อม ด้านหลังเจดีย์ประธานมีเจดีย์ทรงกลมล้อมรอบด้วยแนวกำแพงศิลาแลง

วัดช้างล้อม อยู่ภายในกำแพงเมืองศรีสัชนาลัย บนที่ราบเชิงเขาด้านทิศใต้ของเขาพนมเพลิง โบราณสถานที่สำคัญคือ เจดีย์ประธานทรงลังกาตั้งอยู่ภายในกำแพงแก้วสี่เหลี่ยมจัตุรัส ตั้งอยู่บนฐานประทักษิณรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ที่ฐานเจดีย์มีช้างปูนปั้นยืนหันหลังชนผนังเจดีย์อยู่โดยรอบ จำนวน ๓๙ เชือก และช้างที่อยู่ตามมุมเจดีย์ทั้ง ๔ ทิศ ตกแต่งเป็นช้างทรงเครื่อง มีลวดลายปูนปั้นประดับที่คอ ต้นขา และข้อเท้า ส่วนทางด้านหน้าเจดีย์ประธานมีบันไดขึ้นสู่ลานประทักษิณ เหนือฐานประทักษิณมีซุ้มพระพุทธรูปประทับนั่งปางมารวิชัย ผนังซุ้มมีรูปประติมากรรมรูปต้นโพธิ์อยู่เบื้องหลังพระพุทธรูป แต่พระพุทธรูปได้ถูกทำลายไปคงเหลือเพียงองค์เดียวทางด้านทิศเหนือ บริเวณองค์ระฆังขึ้นไปเป็นบัลลังก์ ก้านฉัตรประดับด้วยรูปพระสาวกปูนปั้นลีลานูนต่ำจำนวน ๑๗ องค์

วัดช้างล้อมที่เมืองศรีสัชนาลัยนี้ ช้างจะมีลักษณะที่เด่นกว่าช้างปูนปั้นที่วัดอื่น ๆ คือ ยืนเต็มตัวแยกออกจากผนัง มีขนาดสูงใหญ่กว่าช้างจริง และด้านหน้ามีพุ่มดอกบัวปูนปั้นประดับไว้

โบราณสถานภายในวัดที่ยังมีหลักฐาน คือวิหารอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธาน นอกจากนั้นเป็นวิหารขนาดเล็ก ๆ ๒ หลัง และเจดีย์ราย ๒ องค์

วัดเจดีย์เจ็ดแถว ตั้งอยู่ด้านหน้าวัดช้างล้อม นับว่ามีความสวยงามมากกว่าวัดอื่นในเมืองสุโขทัย เพราะมีเจดีย์แบบต่าง ๆ กันมากมายที่เป็นศิลปะสุโขทัยแท้ และเป็นศิลปะแบบศรีวิชัยผสมสุโขทัย โบราณสถานที่สำคัญ คือ เจดีย์ประธานรูปดอกบัวตูมอยู่ด้านหลังพระวิหาร และมีเจดีย์รายรวมทั้งอาคารขนาดเล็กแบบต่าง ๆ จำนวน ๓๓ องค์ มีกำแพงแก้วล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง นอกกำแพงมีโบสถ์ และบ่อน้ำ เจดีย์รายที่วัดเจดีย์เจ็ดแถวมีรูปแบบที่ได้รับอิทธิพลศิลปะจากที่ต่าง ๆ หลายแห่ง เช่น ลังกา และพุกาม ด้านหลังเจดีย์ประธานมีเจดีย์รายที่มีลักษณะเด่น คือ ฐานเป็นเจดีย์สี่เหลี่ยมจัตุรัส ยอดเป็นทรงกลม ภายในเจดีย์มีซุ้มโถง ส่วนซุ้มโถงเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปยืนปูนปั้น มีภาพจิตรกรรมเป็นภาพอดีตพระพุทธเจ้า และเหล่าเทวดากษัตริย์ ส่วนซุ้มจรนัมด้านหลังของเรือนธาตุทำเป็นพระพุทธรูปนาคปรกสาเหตุที่เรียกว่าวัดเจดีย์เจ็ดแถวเนื่องจากได้พบเจดีย์จำนวนมากหลายแถวภายในวัด และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานว่าวัดเจดีย์เจ็ดแถวเป็นที่ประดิษฐานพระอัฐิของพระราชวงศ์สุโขทัย

วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมือง ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากวัดเจดีย์เจ็ดแถวนัก โบราณสถานที่สำคัญคือ เจดีย์ประธานทรงกลม ก่อด้วยศิลาแลง องค์ระฆังได้พังทลายลง ด้านหน้ามีบันไดขึ้นไปจากมุขหลังของวิหารไปถึงเรือนธาตุเพื่อสักการะพระพุทธรูป ด้านเจดีย์ประธานมีวิหาร มีมุขด้านหน้าและด้านหลัง มีบันไดขึ้น ๕ ทาง เสาวิหาร และกำแพงวัดก่อด้วยศิลาแลง

วัดสวนแก้วอุทยานน้อย หรือเรียกกันอีกชื่อว่า *วัดสระแก้ว* อยู่ห่างจากวัดช้างล้อม ๒๐๐ เมตร กลุ่มโบราณสถานมีกำแพงแก้วล้อมรอบ มีประตูทางเข้าด้านหน้า และด้านหลังวัด มีโบราณสถานประกอบด้วย เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ทรงดอกบัวตูมล้อมรอบด้วยกำแพงแก้ว วิหารมีซุ้มพระตั้งอยู่ด้านหลังลักษณะเป็นมณฑป หลังคามณฑปเป็นรูปโค้งแหลม ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปประทับนั่งปางมารวิชัย

วัดนางพญา ตั้งอยู่แนวเดียวกันกับวัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ เป็นวัดที่มีลวดลายปูนปั้นงดงามมาก ปรากฏอยู่บนซากผนังวิหารด้านตะวันตกเฉียงเหนือซึ่งเป็นวิหารขนาดเจ็ดห้อง ภายในวิหารตามเสาทุกด้านมีเทพนม และลวดลายต่าง ๆ ทำด้วยสังคโลกไม่เคลือบ เจดีย์ประธานของวัดเป็นเจดีย์ทรงกลมตั้งอยู่บนฐานประทักษิณ ซุ้มด้านหน้ามีบันไดทางขึ้นจนถึงภายในโถงเจดีย์ตรงกลางโถงมีแกนเจดีย์ประดับด้วยลวดลายปูนปั้น วิหารก่อด้วยศิลาแลงมีมุขหน้า และมุขหลัง ผนังวิหารเจาะช่องแสง ผนังด้านใต้มีลวดลายปูนปั้นลักษณะเด่นก็คือ ลวดลายปูนปั้นทำเป็นกึ่งมนุษย์กึ่งวานรกำลังวิ่ง แต่ถูกทำลายไปบางส่วน นอกจากนั้นยังทำเป็นรูปลวดลายพรรณพฤกษา และรูปเทพนมเป็นรูปแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้น

วัดชมชื่น ตั้งอยู่ริมแม่น้ำยม ห่างจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุมาทางทิศตะวันออกประมาณ ๔๐๐ เมตร โบราณสถานที่สำคัญคือ เจดีย์ประธานทรงกลมก่อด้วยศิลาแลง วิหารอยู่ด้านหน้าเจดีย์ประธานก่อด้วยศิลาแลงขนาด ๖ ห้อง มีมุขยื่นออกมาด้านหน้า ด้านหลังพระวิหารเชื่อมต่อกับมณฑป คล้ายเป็นห้องทึบอยู่ท้ายวิหาร หลังคาใช้ศิลาแลงก่อเหลื่อมเข้าหากันเป็นรูปจั่วแหลม ด้านหน้าทั้งสองข้างมณฑปทำเป็นซุ้มจรนัม ๒ ซุ้ม ด้านหลังมีซุ้มจรนัมที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนาคปรก แต่ปัจจุบันได้สูญหายไปแล้ว นอกจากนี้ยังมีลวดลายปูนปั้นที่หน้าบันด้านหลังมณฑป

จากการขุดค้นบริเวณด้านหน้าพระวิหารพบหลักฐานโครงกระดูกมนุษย์จำนวน ๑๕ โครง ในระดับความลึก ๗-๘ เมตร อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๙ ถึงสมัยทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ และได้พบกลุ่มโบราณสถานก่อด้วยอิฐที่มีขนาดใหญ่ และพบเครื่องถ้วยเชลียงจำนวนมากประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๗ จนถึงสมัยสุโขทัย

อุทยานฯ เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. อัตราค่าเข้าชม *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๔๐ บาท หรือสามารถซื้อตั๋วรวมได้ *ชาวไทย* ๓๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๑๕๐ บาท ในกรณีที่นำยานพาหนะเข้าภายในเขตอุทยานฯ เสียค่าธรรมเนียม ราคา ๑๐-๕๐ บาท และทางอุทยานฯ มีบริการรถรางนำชมโบราณสถานทั่วบริเวณ *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๓๐ บาท หากนักท่องเที่ยวที่ต้องการขอวิทยากรนำชมหรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ๖๔๑๓๐ โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๙๒๑๑

การเดินทาง *รถยนต์* จากตัวเมืองสุโขทัย ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ เส้นสุโขทัย-สวรรคโลก-ศรีสัชนาลัย ไปจนถึงระหว่างกิโลเมตรที่ ๑๘-๑๙ เลี้ยวซ้ายข้ามสะพานแม่น้ำยม จะมีทางแยกขวาเข้าอุทยานฯ ไป ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร เป็นระยะทาง ๖๘ กิโลเมตร หรือ *รถโดยสารประจำทาง* มีรถสายสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย ออกจากท่ารถที่ตลาดเทศบาลไปอุทยานฯ ทุกวัน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถใช้เส้นทางจากอำเภอสวรรคโลกไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๒๐๑ ไปจนถึงตำบลเมืองเก่า บริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำยมแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าอุทยานฯ อีก ๒ กิโลเมตร รวมระยะทาง ๒๒ กิโลเมตร

ศูนย์ศึกษา และอนุรักษ์เตาสังคโลก (เตาทุเรียง) ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะน้อย ห่างจากตัวเมืองเก่าศรีสัชนาลัยเลียบแม่น้ำยมไปทางเหนือประมาณ ๖.๕ กิโลเมตร มีเตาเผาที่ขุดพบเตาเผาเครื่องถ้วยสังคโลกแล้วกว่า ๕๐๐ เตา ในระยะทางยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร ถือได้ว่าเป็นนิคมอุตสาหกรรมของเมืองศรีสัชนาลัย มีการขุดพบเครื่องสังคโลกทั้งในสภาพสมบูรณ์ และแตกหักเป็นจำนวนมาก ลักษณะเตาเผาจะเป็นรูปยาวรีคล้ายประทุนเรือจ้างยาวประมาณ ๗-๘ เมตร

ศูนย์ศึกษาฯ ดังกล่าว ประกอบด้วยอาคาร ๒ หลัง ตัวอาคารสร้างครอบบริเวณเตาที่ศึกษา *อาคารแรก* คือ เตาที่ ๔๒ เป็นเตาบนดิน *อาคารที่สอง* คือ เตาที่ ๖๑ เป็นเตาใต้ดิน ภายในตัวอาคารจะมีการตั้งแสดงโบราณวัตถุ เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนวิวัฒนาการเครื่องถ้วยสมัยโบราณให้นักท่องเที่ยวชม ศูนย์ศึกษาฯ เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา

๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. อัตราค่าเข้าชม นักท่องเที่ยว *ชาวไทย* ๑๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* ๓๐ บาท

การเดินทาง · จากบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยไปทางทิศเหนือ ทางประตูเตาหม้อไปถึงบ้านเกาะน้อยประมาณ ๖.๕ กิโลเมตร จะเห็นซากเตาผาโบราณเรียงรายอยู่โดยทั่วไปหรือจะเดินทางจากตัวอำเภอศรีสัชนาลัยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒๐๑ ไปประมาณ ๗ กิโลเมตร ลงมาที่บ้านเกาะน้อยจะเห็นอาคารศูนย์ฯ อยู่ทางซ้ายมือ

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เดิมชื่อ **ป่าคา** หมายถึงป่าคาหลวง ตั้งอยู่ที่บ้านป่าคา หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านแก่ง จัดตั้งขึ้นตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ เพื่อรักษาสภาพป่าที่เป็นป่าต้นน้ำลำธาร และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ อุทยานฯ แห่งนี้ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอทุ่งเสลี่ยม และอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง รวมมีพื้นที่ทั้งสิ้น ๓๑๙ ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นทุ่งหญ้าคาขนาดใหญ่ เป็นต้นน้ำของแม่น้ำท่าแพ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะสัณฐานเป็นเทือกเขา ประกอบด้วยป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าดงดิบเขา สัตว์ป่าที่พบได้แก่ กระแต เสือไฟ อีเห็นข้างลาย เลียงผา เต่าปูลู เป็นต้น และได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๔

สถานที่น่าสนใจภายในบริเวณอุทยานฯ ได้แก่

น้ำตกตาดเดือน ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๓๐๐ เมตร เป็นน้ำตกที่เกิดจากลำห้วยแม่ท่าแพ เป็นลานหินกว้าง และแอ่งน้ำเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ

ถ้ำธาราวสันต์ ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร ภายในถ้ำมีหินงอก หินย้อย โดยรอบบริเวณถ้ำจะพบกับพรรณไม้ และสัตว์ป่า เช่น จันทน์ผา เลียงผา

น้ำตกห้วยทรายขาว ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๓ กิโลเมตร เกิดจากลำห้วยทรายขาวไหลผ่านหน้าผาหินลงสู่แอ่งน้ำขนาดเล็ก ตัวน้ำตกมีทั้งหมด ๗ ชั้น ลดหลั่นกันไป น้ำตกทรายขาวนี้อยู่ใจกลางขุนเขา และโดยรอบมีต้นไม้นานาพันธุ์

น้ำตกตาดดาว ต้นน้ำเกิดจากลำห้วยแม่ท่าแพ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีความสวย ตัวน้ำตกไหลลงมาจากหน้าผากว้างที่สูงชัน มี ๒ สาย สูงประมาณ ๕๐ เมตร ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ด้วยการเดินเท้าประมาณ ๔ กิโลเมตร

ถ้ำค้างคาว ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร เป็นถ้ำขนาดใหญ่ที่มีหินงอก หินย้อยสวยงาม และเป็นที่อยู่ของค้างคาวนับแสนตัว

นอกจากนั้นทางอุทยานฯ ได้จัดทำ ***เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ*** ไว้ ๒ เส้นทาง *เส้นทางแรก* ได้แก่ *เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติชมตะวัน* เป็นเส้นทางที่อยู่บนไหลเขา มีความลาดชันปานกลาง ผ่านร่องน้ำในบางช่วง ตลอดเส้นทางเป็นป่าเบญจพรรณ นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ของอุทยานฯ และระหว่างเส้นทางสามารถชมพระอาทิตย์ขึ้นในตอนเช้าได้ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาตินี้มีทั้งหมด ๑๔ สถานี แต่ละสถานีทางอุทยานฯ ได้จัดทำป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ไว้เป็นระยะ ๆ ใช้เวลาในการเดิน ๒-๓ ชั่วโมง เป็นระยะทางไป-กลับ ๕,๕๐๐ เมตร *เส้นทางที่สอง* ได้แก่ *เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติห้วยแม่ท่าแพ* ลักษณะของเส้นทางเป็นเส้นทางที่ต้องเดินวนกลับ ระหว่างทางเดินสามารถพบกับสัตว์ป่าได้ เช่น ผีเสื้อ เก้ง หมูป่า กระรอก ลักษณะของป่าเป็นป่าดงดิบแล้งผสมกับป่าเบญจพรรณ ใช้เวลาในการเดินทาง ๑ ชั่วโมง เป็นระยะทาง ๒ กิโลเมตร

อัตราค่าเข้าอุทยานฯ นักท่องเที่ยว *ชาวไทย* เด็ก ๑๐ บาท ผู้ใหญ่ ๒๐ บาท *ชาวต่างประเทศ* เด็ก ๑๐๐ บาท ผู้ใหญ่ ๒๐๐ บาท

สถานที่พัก ทางอุทยานฯ มีบ้านพักไว้บริการนักท่องเที่ยว จำนวน ๖ หลัง พักได้ ๔-๘ คน ราคา ๓๐๐-๘๐๐ บาท/คืน และทางอุทยานฯ ได้จัดสถานที่กางเต็นท์ไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่นำเต็นท์มาเอง เสียค่าพื้นที่ ๑๐ บาท/คืน หรือ จะเช่าเต็นท์ของทางอุทยานฯ พักได้ ๒-๘ คน ราคา ๔๐-๑๒๐ บาท/คืน สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ตู้ ปณ. ๑๐ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ๖๔๑๓๐ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๙๒๑๔-๕ หรือที่งานบริการบ้านพัก ส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ บางเขน กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๔๒๙๒ ต่อ ๗๒๔-๕, ๐ ๒๕๗๙ ๐๕๒๙, ๐ ๒๕๗๙ ๔๘๔๒

การเดินทาง *รถยนต์* จากจังหวัดสุโขทัยสามารถใช้เส้นทางได้ ๒ ทาง *เส้นทางแรก* จากตัวเมืองใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๒ เส้นสุโขทัย-ตาก เลี่ยงเมืองไปประมาณ ๑๕ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาไปตามถนนหมายเลข ๑๑๑๓ มาถึงสี่แยกสารจิตรแล้วเลี้ยวซ้ายไปตามถนนหมายเลข ๑๒๙๔ เข้าสู่อุทยานฯ รวมระยะทางประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร *เส้นทางที่สอง* จากตัวเมืองใช้ทางหลวง

หมายเลข ๑๐๑ เส้นสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย ถึงอำเภอศรีสัชนาลัยให้เลี้ยวซ้าย ผ่านหน้าโรงพยาบาลศรีสัชนาลัย ทางหลวงหมายเลข ๑๐๓๕ ระยะทางประมาณ ๑๑ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒๔๙ เข้าสู่อุทยานฯ รวมระยะทางประมาณ ๑๒๒ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง มีรถออกจากอำเภอศรีสัชนาลัย เป็นรถสองแถว จอดตรงข้ามสถานีตำรวจ อำเภอศรีสัชนาลัย มีรถออกก่อนเที่ยง วันละ ๑ เที่ยว ใช้เวลาเดินทาง ๕๐ นาที อัตราค่าโดยสารคนละ ๓๐ บาท

ในกรณีที่เดินทางเป็นหมู่คณะ อาจจ้างเหมาจากท่ารถดังกล่าวเข้าไปอุทยานฯ ได้ ราคาค่าจ้างเหมาต่อเที่ยวประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ บาท

อำเภอทุ่งเสลี่ยม

หลวงพ่อศิลา แต่เดิมประดิษฐานอยู่ในถ้ำเจ้าราม กลางป่าลึกในเขตติดต่ออำเภอบ้านด่านลานหอย ต่อมาชาวอำเภอทุ่งเสลี่ยมได้อัญเชิญมาประดิษฐานไว้ที่วัดทุ่งเสลี่ยม เมื่อราวปี พ. ศ. ๒๔๗๒-๒๔๗๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๐ ได้มีคนร้ายขโมยหลวงพ่อศิลาไป และได้มีการนำไปประมูลขายที่ประเทศอังกฤษ แต่ภายหลังก็สามารถติดตามกลับคืนมาได้ และนำมาประดิษฐานยังวัดทุ่งเสลี่ยมตามเดิม

วัดพิพัฒน์มงคล เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทองคำ หรือพระพุทธสุโขโพธิ์ทอง หล่อด้วยทองคำหนัก ๙ กิโลกรัม ปางมารวิชัย สร้างด้วยศิลปะสมัยสุโขทัยที่มีความงดงาม

เทศกาลงานประเพณี

งานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในวันที่ ๑๗ มกราคมของทุกปี ทางจังหวัดได้จัดให้มีงานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ณ บริเวณอนุสาวรีย์ของพระองค์ท่าน เพื่อเป็นการรำลึก และเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ขจรขจายไปทั่ว ในงานดังกล่าวจะมีการทำบุญตักบาตร และพิธีทางศาสนา ขบวนสักการะพ่อขุน การบวงสรวง การเล่นพลุ ตลอดจนนาฏศิลป์ มโหรสพต่าง ๆ ทั้งกลางวันและกลางคืน

งานบวชช้างหาดเสี้ยว หรือชาวบ้านเรียกว่า "บวชช้าง" เป็นงานประเพณีอุปสมบทของชาวไทยพวน บ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย กำหนดการจัดงานวันที่ ๗-๘ เมษายนของทุกปี ได้กำหนดให้วันที่ ๗ เป็นวันแห่นาคเป็นวันที่สำคัญของงาน สำหรับวันที่ ๘ เป็นวันอุปสมบท ลักษณะงานเป็นการอุปสมบทหมู่ แห่ด้วยช้างเป็นขบวน ประมาณ ๒๐-๓๐ เชือก การจัดงานมีตั้งแต่พิธีโกนหัว อาบน้ำนาค การแต่งตัวนาค และช้างอย่างสวยงาม และมีขบวนแห่รอบหมู่บ้าน

งานประเพณีสรงน้ำโอยทาน สงกรานต์ศรีสัชนาลัย จัดขึ้นในวันสงกรานต์ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ เมษายนของทุกปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย เพื่อเป็นการสืบทอดงานประเพณีที่เก่าแก่ของสุโขทัย ดังหลักฐานที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่ว่า "คนสุโขทัยนี้มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน" ภายในงานประกอบด้วยขบวนแห่ช้าง พิธีบวงสรวงพระเสื้อเมือง และกษัตริย์ในราชวงศ์พระร่วง ขบวนรถบุปผชาติ และเทพีสงกรานต์ แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน การแสดงศิลปะพื้นบ้าน ฯลฯ

งานประเพณีแห่น้ำขึ้นโฮง กำหนดจัดงานในวันที่ ๑๘-๑๙ เมษายนของทุกปี ณ บริเวณลานอนุสาวรีย์เจ้าพ่อหลักเมืองด้ง ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย การจัดงานจัดขึ้นเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชู "หมื่นนคร" หรือ "เจ้าพ่อเมืองด้ง" ผู้สร้างเมืองด้ง มีความเก่งกล้าทางด้านการสู้รบ เชี่ยวชาญในการจับช้าง และใช้ช้างศึก ภายหลังต้องยอมรับโทษประหาร เพื่อแสดงความซื่อสัตว์และจงรักภักดีต่อพระเจ้าติโลกราช เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๐๑๒ ต่อมาชาวบ้านได้จัดพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อเมืองด้งด้วยการจัดขบวนช้างที่ตกแต่งอย่างสวยงามกว่า ๕๐ เชือก ผ่านหมู่บ้านไปไหว้ศาลเจ้าพ่อข้าวมุ้ง และไปลานอนุสรณ์เจ้าพ่อเมืองด้ง เพื่อทำพิธีบวงสรวง สักการะ "เจ้าพ่อเมืองด้ง"

งานลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ เป็นงานประเพณีที่จังหวัดจัดขึ้นในวันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกปี ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ภายในงานประกอบด้วยการลอยกระทงจุดประทีปโคมไฟ จุดตะไลไฟพะเนียง การละเล่นพื้นบ้าน ขบวนแห่ต่าง ๆ และระบำโบราณคดีชุดสุโขทัย ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของชาวสุโขทัยตามศิลาจารึก ในบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมของโบราณสถานในบริเวณเมืองเก่าสุโขทัย นอกจากนี้ยังมีการแสดงแสงเสียง เกี่ยวกับประวัติศาสตร์อันรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย

งานวันพิชิตยอดเขาหลวง เป็นงานประจำปีที่จังหวัดสุโขทัยจัดให้นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป ได้เดินทางขึ้นสู่ยอดเขาหลวง ในอุทยานแห่งชาติรามคำแหง อำเภอคีรีมาศ จัดขึ้นประมาณเดือนธันวาคมของทุกปี

ผู้สนใจสอบถามรายละเอียดได้ที่อุทยานแห่งชาติรามคำแหง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๙๒๐๐-๑ หรือสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๒๘๖

สินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก

ขนมเกลียว เป็นของฝากประเภทขบเคี้ยวที่ขึ้นชื่ออีกชนิดหนึ่งของจังหวัดสุโขทัย ทำจากแป้งหมี่ผสมไข่ ปรุงรสด้วยพริกไทย เกลือ เคล้าให้เข้ากันก่อนจะนำมาปั้นเป็นเกลียว ทอดจนหอมกรอบ แล้วนำมาคลุกน้ำตาล มีรสหวาน หาซื้อได้ตามร้านขายของฝากทั่วไป หรือสามารถติดต่อซื้อโดยตรงที่ ร้านครูแอ๊ว ถนนศรีอินทราทิตย์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๐๓๗ ร้านสุคนธา ถนนจรดวิถีถ่อง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๑๑๒

เครื่องสังคโลก เป็นเครื่องสังคโลกที่ทำเลียนแบบของเดิมได้เหมือนจริงและสวยงาม

เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ เป็นงานดินเผาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นหม้อรูปต่าง ๆ เช่น กระถางต้นไม้ แจกัน อ่าง โอ่งน้ำ โคมไฟ และมีลายฉลุรูปสัตว์ตัวเล็กตัวน้อย เช่น กบ อึ่งอ่าง สุนัข

กล้วยอบเนย เป็นของฝากของอำเภอคีรีมาศ คล้ายกับขนมรังนกซึ่งใช้มันเทศแต่ดัดแปลงมาใช้กล้วยแทน ทำมาจากกล้วยน้ำว้าดิบปอกเปลือกซอยขวางเป็นชิ้นบาง ๆ ผึ่งลมไว้ครึ่งวันก่อนจะนำไปปรุงรสด้วยเกลือนำไปทอดในน้ำมันร้อน ผสมน้ำตาลลงไปกวนแล้วนำมาโรยงาขาว และเนย นักท่องเที่ยวสามารถซื้อได้จากร้านขายของที่ระลึกทั่วไป

ขนมผิง ทองม้วน ทองพับ และทองตัน เป็นของฝากที่มีรสชาติอร่อยกรอบ มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ทั้งที่มีลักษณะเป็นแผ่นม้วนกลม พับแผ่นสี่เหลี่ยม ม้วนแน่นทึบ โดยหาซื้อได้จากตลาดบ้านกง ที่อำเภองไกรลาศ หรือหาซื้อได้จากร้านขายของฝาก ของที่ระลึกในจังหวัดสุโขทัยได้ทั่วไป

ถั่วทอด เป็นของฝากที่ขึ้นชื่อของอำเภอศรีสำโรง จนมีคนขนานนามว่า "ถั่วทอดสองร้อยปี" เนื่องจากมีการถ่ายทอดสูตรดั้งเดิมจากรุ่นปู่ย่า มาสู่รุ่นหลาน ทำจาก แป้งข้าวจ้าว แป้งหมี่ ไข่ กะทิ เกลือ พริกไทย และกลอยหั่น นำส่วนผสมทั้งหมดเคล้าให้เข้ากัน แล้วนำไปทอดจนเหลืองกรอบ สามารถสั่งซื้อได้โดยตรงที่ร้านลอนศิลป ถนนสิริสมาลังค์ อำเภอศรีสำโรง โทร. ๐ ๕๕๖๘ ๑๔๔๓ และร้านถั่วทอดในอำเภอศรีสำโรง

ทองโบราณ เป็นสินค้าที่ระลึกที่มีชื่อเสียง มีคุณค่าสูงทางด้านวัตถุ ฝีมือช่างทองของคนท้องถิ่นในอำเภอศรีสัชนาลัย ที่ไม่ได้ใช้เครื่องจักรใด ๆ ช่วย โดยทำเลียนแบบเครื่องประดับโบราณสุโขทัย เช่น สร้อยคอ สร้อยข้อมือ กำไล ต่างหู แหวน เป็นต้น หาชมได้ตามร้านทองในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย

เงินโบราณ เป็นงานฝีมือแท้ ๆ ที่ใช้ความประณีตในแต่ละขั้นตอน ทำเลียนแบบเครื่องทองโบราณ หาชมได้ตามร้านเครื่องเงินในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย

ผ้าหาดเสี้ยว ในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย เป็นผ้าซิ่นตีนจกที่งดงามหลากหลายสี มีลายจก ๙ ลาย เปี่ยมด้วยคุณภาพ เป็นฝีมือของชาวไทยพวนที่อพยพมาจากเมืองพวน ทางตอนเหนือของเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว

ผลิตภัณฑ์หินอ่อน เป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกอำเภอทุ่งเสลี่ยม-เถิน มีสินค้าประเภท โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ที่เขี่ยบุหรี่ กระถางต้นไม้ นาฬิกาตั้งโต๊ะ

สิ่งอำนวยความสะดวกจังหวัดสุโขทัย

สถานที่พัก

อำเภอเมือง

ชินวัฒน์ ๑-๓ ถ. นิกรเกษม โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๓๘๕, ๐ ๕๕๖๑ ๑๖๘๙ จำนวน ๓๘ ห้อง ราคา ๑๔๐-๓๕๐ บาท

ทอง โฮเต็ล ๓๒๗/๑๕ หมู่ ๓ ต. ปากแคว โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๖๒๘ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๑๐๐-๓๕๐ บาท

ไทย เกสต์เฮาส์ ๒๕/๔ ถ. ราษฎร์อุทิศ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๘๕๓ จำนวน ๕ ห้อง ราคา ๑๐๐ บาท

นัมเบอร์โฟร์ เกสต์เฮาส์ ๑๔๐/๔ ซ. คลองแม่ลำพัน ถ. จรดวิถีถ่อง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๐๑๖๕ จำนวน ๙ ห้อง ราคา ๒๕๐ บาท

บ้านไทย เกสต์เฮาส์ ๓๘ ถ. ประเวศนคร โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๐๑๖๓ จำนวน ๘ ห้อง และมีบังกะโล จำนวน ๗ หลัง ราคา ๑๒๐-๒๐๐ บาท

ไพลินสุโขทัย ๑๐ หมู่ ๑ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. เมืองเก่า โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๓๑๐-๕ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๓๓๑๗ กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๒๑๕ ๗๑๑๐-๒ โทรสาร ๐ ๒๒๑๕ ๕๖๔๐ จำนวน ๒๓๘ ห้อง ราคา ๑,๒๐๐-๓,๕๐๐ บาท

เฟรนด์ เฮาส์ ๕๒/๗ ต. เลอไทย ถ. เลอไทย โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๐๑๗๒ จำนวน ๖ ห้อง ราคา ๑๐๐-๑๕๐ บาท

ยุพา เฮาส์ ๔๔/๑๐ ซ. เมฆพัฒน์ ถ. ประเวศนคร โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๕๗๘ จำนวน ๘ ห้อง ราคา ๑๐๐ บาท

ราชธานี ๒๒๙ ถ. จรดวิถีถ่อง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๐๓๑, ๐ ๕๕๖๑ ๑๓๐๘, ๐ ๕๕๖๑ ๒๘๗๗ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๒๘๗๘ จำนวน ๘๑ ห้อง ราคา ๓๐๐-๖๗๐ บาท

ริเวอร์วิว ๙๒ ถ. นิกรเกษม โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๕๑๖, ๐ ๕๕๖๑ ๑๖๕๖, ๐ ๕๕๖๑ ๓๓๗๑-๒ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๓๓๗๓ จำนวน ๔๔ ห้อง ราคา ๓๕๐-๘๐๐ บาท

โลตัส วิลเลจ ๑๗๐ ต. ราชธานี ถ. ราชธานี โทร. ๐ ๕๕๖๒ ๑๔๘๔ โทรสาร ๐ ๕๕๖๒ ๑๔๖๓ จำนวน ๑๕ ห้อง ราคา ๑๒๐ บาท บ้านพัก จำนวน ๒ หลัง ราคา ๔๐๐-๘๐๐ บาท

วังเหนือ ๔๓/๑ ถ. สิงหวัฒน์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๑๙๓-๔, ๐๕๕๖๑ ๑๑๙๓ -๔ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๒๐๓๘ กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๗๓๐๐-๙ จำนวน ๖๗ ห้อง ราคา ๔๕๐-๑,๒๐๐ บาท

ศรีวนา ๓๙ ถ. วิเชียรจำนงค์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๔๔๗ จำนวน ๔๒ ห้อง ราคา ๘๐-๑๒๐ บาท

สวัสดิพงษ์ ๕๖/๒ ถ. สิงหวัฒน์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๕๖๗, ๐ ๕๕๖๑ ๒๒๖๘ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๒๒๖๘ จำนวน ๕๒ ห้อง ราคา ๑๘๐-๔๐๐ บาท

สุโขทัย ๑๕/๕ ถ. สิงหวัฒน์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๑๓๓, ๐ ๕๕๖๑ ๑๗๖๓, ๐ ๕๕๖๑ ๒๐๒๘ จำนวน ๔๒ ห้อง ราคา ๑๗๐-๔๕๐ บาท

สกาย เฮาส์ ๕๘/๑-๗ ถ. บายพาส โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๒๓๖-๘ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๑๒๑๒ จำนวน ๔๕ ห้อง ราคา ๑๕๐-๔๐๐ บาท

สมประสงค์ เกสต์เฮาส์ ๓๒ ถ. ประเวศนคร โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๗๐๙ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๕๐-๓๕๐ บาท

หมู่บ้านไทย ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมเมืองเก่าสุโขทัย ๒๑๔ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. เมืองเก่า โทร. ๐ ๕๕๖๙ ๗๐๒๐-๓, ๐ ๕๕๖๙ ๗๒๔๙, ๐ ๕๕๖๙ ๗๒๔๙ โทรสาร ๐ ๕๕๖๙ ๗๕๘๓ จำนวน ๑๑ ห้อง ราคา ๕๐๐-๙๐๐ บาท

อนาสุขโข เกสต์เฮาส์ ๒๓๔/๖ ถ. จรดวิถีถ่อง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๓๑๕ จำนวน ๕ ห้อง ราคา ๘๐-๑๐๐ บาท

อำเภอคีรีมาศ

อุทยานแห่งชาติรามคำแหง มีบริการบ้านพักไว้สำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน ๓ หลัง พักได้ ๖-๑๐ คน ราคา ๕๐๐ บาท/คืน และมีเต็นท์ให้เช่า พักได้ ๒-๘ คน ราคา ๕๐-๒๐๐ บาท/คืน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวนำเต็นท์มาองเสียค่าพื้นที่กางเต็นท์ คนละ ๓๐ บาท/คืน ติดต่อรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อุทยานแห่งชาติรามคำแหง ตู้ ปณ. ๑ อ. คีรีมาศ จ. สุโขทัย ๖๔๑๖๐ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๙๒๐๐-๑

อำเภอศรีสำโรง

สุโขทัย รีสอร์ท ๙๙ หมู่ ๗ ต. สามเรือน โทร. ๐ ๕๕๖๘ ๑๖๙๖, ๐ ๕๕๖๘ ๑๗๐๐, ๐ ๕๕๖๘ ๑๖๙๘-๙ โทรสาร ๐ ๕๕๖๘ ๑๖๙๗ กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๕๘๐ ๙๓๔๒ จำนวน ๘๐ ห้อง ราคา ๑,๓๐๐-๓,๐๐๐ บาท

อำเภอสวรรคโลก

เมืองอินน์ ๒๑ ถ. เกษมราษฎร์ ต. ในเมือง โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๒๗๔, ๐ ๕๕๖๔ ๑๗๒๒, ๐ ๕๕๖๔ ๑๗๕๓ จำนวน ๓๙ ห้อง ราคา ๑๖๐-๓๕๐ บาท

ไร่อิ่มเอม รีสอร์ท ๑๗/๑ หมู่ ๒ ต. คลองกระจง (ทางเข้าสนามบินสุโขทัย) โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๐๗๕-๖, ๐ ๕๕๖๑ ๐๘๙๘, ๐ ๑๒๑๓ ๐๕๑๒ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๑๕๐๕ จำนวน ๑๔ ห้อง บ้านพัก จำนวน ๒ หลัง ราคา ๑,๒๐๐-๕,๕๐๐ บาท

ศุภาลัยเพลส ๓๑/๙ หมู่ ๔ ต. ในเมือง โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๖๒๗, ๐ ๕๕๖๔ ๑๗๗๒ โทรสาร ๐ ๕๕๖๔ ๑๗๗๒ จำนวน ๔๒ ห้อง ราคา ๔๐๐-๑,๕๐๐ บาท

แสงสินธ์ โฮเต็ล ๒ ถ. เทศบาลดำริ ๓ โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๒๕๙, ๐ ๕๕๖๔ ๑๔๒๔, ๐ ๕๕๖๔ ๑๘๑๘ โทรสาร ๐ ๕๕๖๔ ๑๘๒๘ จำนวน ๓๔ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๒๐ บาท

อำเภอศรีสัชนาลัย

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มีบริการบ้านพักไว้บริการนักท่องเที่ยว จำนวน ๖ หลัง พักได้ ๔-๘ คน ราคา ๓๐๐-๘๐๐ บาท/คืน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวนำเต็นท์มาเองเสียค่าพื้นที่กางเต็นท์คนละ ๑๐ บาท/คืน หรือจะเช่าเต็นท์ของทางอุทยานฯ พักได้ ๒-๘ คน ราคา ๔๐-๑๒๐ บาท/คืน ติดต่อรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยตู้ ปณ. ๑๐ ต. ลำแก่ง อ. ศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย ๖๔๑๓๐ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๙๒๑๔-๕ หรืองานบริการ

บ้านพัก ส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ บางเขน กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๔๒๙๒ ต่อ ๗๒๔-๕, ๐ ๒๕๗๙ ๕๗๓๔, ๐ ๒๕๗๙ ๗๒๒๓

ร้านอาหาร

อำเภอเมือง

ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัย (ไม้กลางกรุง) ๑๓๙ ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๘๕๕ (ผัดไทย, ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัยน้ำ-แห้ง, ต้มยำ)

โค้วเจ็งเฮ็ง ๑๔๒ ถ. นิกรเกษม ริมแม่น้ำยม

ดรีมคาเฟ่ ๖/๑ ถ. สิงห์วัฒน์ ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๖๘๒, ๐ ๕๕๖๑ ๒๐๘๑ (อาหารไทย, จีน, ฝรั่ง)

ตระพังทอง (ในโรงแรมไพลินสุโขทัย) ๑๐/๒ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. เมืองเก่า โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๓๑๐-๕ (อาหารไทย, จีน, ฝรั่ง)

น้ำค้าง (ในศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมสุโขทัย) ๒๑๔ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. เมืองเก่า โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๐๔๙, ๐ ๕๕๖๙ ๗๐๒๒ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๒๕๘๓ (อาหารไทย, อาหารพื้นบ้าน)

บัวหลวง (ในโรงแรมวังเหนือ) ๔๓ ถ. สิงหวัฒน์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๑๙๓-๔ (อาหารไทย, ตามสั่ง)

ภัตตาคารดงตาล ตรงข้ามทางเข้าพิพิธภัณฑ์รามคำแหง ถ. จรดวิถีถ่อง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๖๔๕ (อาหารไทย, ตามสั่ง)

ราชธานีคาเฟ่ (ในโรงแรมราชธานี) ๒๒๙ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๐๓๑ (อาหารตามสั่ง)

ไร่อิ่มเอม รีสอร์ท ๓๒๗/๘-๙ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๕๗๘, ๐ ๕๕๖๑ ๓๐๗๕-๖ (อาหารพื้นบ้าน)

สมพลโภชนา ๑๖ ถ. ประพนธ์บำรุง ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๔๖๑ (อาหารพื้นบ้าน, ตามสั่ง)

สุโขทัยสุกี้โคคา (ในโรงแรมสวัสดิพงษ์) ๖๕/๒-๕ ถ. สิงหวัฒน์ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๕๖๗ (อาหารประเภทสุกี้, ตามสั่ง)

อำไพโภชนา ๒๔๒/๔-๖ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๒๘๙ (อาหารไทย, จีน)

อำเภอสวรรคโลก

โกเฮง ๑๔๔/๑ ถ. หน้าเมือง (ริมแม่น้ำยม) ต. ในเมือง โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๖๑๖ (อาหารไทย, จีน, ตามสั่ง)

จ๊ะเอ๋ ๔๕ หมู่ ๒ ถ.ศรีสัชนาลัย ต. เมือง โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๒๓๔๑ (อาหารไทย, จีน, ตามสั่ง)

แมสสีย์คอฟฟี่ช็อพ ๒ ถ. เทศบาลดำริ ๓ โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๒๕๙ (อาหารไทย, ตามสั่ง)

ไร่อิ่มเอม รีสอร์ท ๑๗/๑ หมู่ ๒ (ทางเข้าสนามบินสุโขทัย) ต. คลองกระจง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๐๗๕-๖, ๐ ๕๕๖๑ ๐๕๗๘ (อาหารไทย, จีน, ตามสั่ง)

วีว่าคาเฟ่ (ในโรงแรมเมืองอินน์) ๑๙/๑-๒ ถ. เกษมราษฎร์ โทร. ๐ ๕๕๖๔ ๑๗๒๒ (อาหารไทย, จีน, ฝรั่ง)

อำเภอศรีสัชนาลัย

กุหลาบ ๔๗๓ ถ. ศรีสัชนาลัย-สวรรคโลก (ใกล้ปั้มน้ำมันคาลเท็กซ์) ต. หาดเสี้ยว โทร. ๐ ๕๕๖๓ ๐๕๕๕, ๐ ๕๕๖๗ ๑๑๕๑ (อาหารไทย)

แก่งสัก ๑๒๐ ทางเข้าอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๑๗๙ ต่อ ๑๖๔, ๐ ๕๕๖๔ ๒๔๒๗ (อาหารไทย, จีน, ฝรั่ง)

แต๋ว ๒๘๑ หมู่ ๒ ถ. ศรีสัชนาลัย-สวรรคโลก ต. หาดเสี้ยว โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๑๔๙๒ (อาหารไทย, ตามสั่ง)

ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

อำเภอเมือง

กัลจา สุโขทัย ๑/๓๒ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. เมืองเก่า โทร. ๐ ๕๕๖๓ ๓๔๓๐ E-mail address: skalaya@access.inet.co.th

เครื่องปั้นดินเผาลุงแฟง ๓๑๑ หมู่ ๓ ต. เมืองเก่า

คุณตา ๑๒๐/๓ ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๑๑๒ (จำหน่ายของฝากประเภทขบเคี้ยว)

ครูแอ๊ว ๒๙/๘ ถ. ศรีอินทราทิตย์ ต. ธานี โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๐๓๗ (จำหน่ายขนมเกียว)

ศูนย์วัฒนธรรมสุโขทัย (น้ำค้าง) ๒๑๔ ถ. จรดวิถีถ่อง ต. เมืองเก่า โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๐๔๙, ๐ ๕๕๖๙ ๗๐๒๒ อยู่ใกล้เมืองเก่าสุโขทัย (จำหน่าย

สินค้าพื้นเมืองทุกชนิด เช่น ผ้าทอ เครื่องจักสาน ผ้าหาดเสี้ยว ซิ่นตีนจก เครื่องข้าวตอกพระร่วง วัตถุโบราณ)

ห้างหุ้นส่วนจำกัดโฟร์วี เลขที่ ๓๒๗/๑-๒ ถ. จรดวิถีถ่อง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๔๕๖, ๐ ๕๕๖๑ ๒๙๗๘ (จำหน่ายสินค้าหินอ่อน และของที่ระลึกหินอ่อน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกันที่เขี่ยบุหรี่ ที่ใส่ไม้จิ้มฟัน)

อาณาจักรพ่อกู สังคโลก ตั้งอยู่เลขที่ ๑-๒๙ หมู่ ๓ ต. เมืองเก่า ก่อนถึงอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ๒ กิโลเมตร เป็นการผลิตเครื่องสังคโลก เครื่องปั้นดินเผา โดยใช้เครื่องมือด้วยรูปแบบ ลวดลาย และเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนั้นภายในอาณาจักรแห่งนี้มีวิธีการสาธิต และจัดแสดงการทำเครื่องเคลือบดินเผา เครื่องปั้นดินเผา เครื่องสังคโลก สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๑๘๐, ๐ ๕๕๖๙ ๗๐๕๐ และยังมีการผลิตโดยช่างฝีมือท้องถิ่น เช่น ที่กลุ่มชาวบ้านเกาะน้อย อำเภอศรีสัชนาลัย ร้านประเสริฐ แอนติค โทร. ๐ ๑๘๘๖ ๔๑๖๓

อำเภอคีรีมาศ

บ้านทุ่งหลวง ตั้งอยู่ตามเส้นทางสายสุโขทัย-กำแพงเพชร ไปประมาณ ๑๕ กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายเข้าบ้านทุ่งหลวง ซึ่งมีการปั้นหม้อดินเผาสืบต่อมาแต่โบราณ มีรูปทรง และลวดลายสวยงาม บางบ้านมีการปั้นตุ๊กตารูปสัตว์ต่าง ๆ กระถางต้นไม้ แจกัน อ่าง โอ่งน้ำ โคมไฟ และมีสินค้าไว้จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวด้วย

แอ๋วคีรีมาศ ๑๘๕/๑ ถ. สุขาภิบาล ต. ตะโหนด โทร. ๐ ๕๕๖๙ ๕๑๑๑ ขายของฝากประเภทขบเคี้ยว มีกล้วยอบเนยเป็นของที่ระลึกที่ขึ้นชื่อ

อำเภอศรีสัชนาลัย

บ้านหาดเสี้ยว เป็นแหล่งจำหน่ายผ้าทอพื้นเมือง เช่น ซิ่นตีนจก ๙ ลาย ผ้าขาวม้า ผ้าคลุมต่าง ๆ ผ้าทอหาดเสี้ยวเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงาม และมีชื่อเสียงมาก เกือบทุกบ้านจะมีกี่ทอผ้าตั้งอยู่ และมีร้านจำหน่ายผ้าพื้นเมืองหลายร้าน เช่น

ผ้าทอง ศูนย์รวมผ้าตีนจก ผ้าทอมือ และหัตถกรรมพื้นบ้าน ๓๑๑ หมู่ ๓ ต.หนองอ้อ ถ.ศรีสัชนาลัย-สวรรคโลก อ. ศรีสัชนาลัย โทร. ๐ ๕๕๖๓ ๐๒๐๓

เริง ๔๐๖ ถ. สวรรคโลก-ศรีสัชนาลัย ต. หาดเสี้ยว โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๑๑๒๙

สาธร ๔๗๗ หมู่ ๒ ต. หาดเสี้ยว โทร. ๐ ๕๕๖๓ ๐๐๕๘, ๐ ๕๕๖๗ ๑๑๔๓ ภายในร้านได้จัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์ผ้าเก่าบ้านหาดเสี้ยว ที่จัดแสดงผ้าทองคำ และจำหน่ายผ้าตีนจกดิ้นเงิน ดิ้นทอง, เครื่องแต่งตัวนาค, ผ้าตีนจกลายดอกเคี้ยะ, ตีนจกบ้านน้ำปาด เปิดให้ชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐-๑๘.๓๐ น. โดยไม่เสียค่าเข้าชม

ร้านทำทองโบราณในอำเภอศรีสัชนาลัยมีหลายร้าน เช่น

ลำตัดเงินโบราณ ๑๓ หมู่ ๓ ถ. ๑๐๑ ต.ท่าชัย โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๙๐๖๘

สมศักดิ์ วงศ์ใหญ่ ๔ หมู่ ๓ ต. ศรีสัชนาลัย โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๙๑๘๖-๗

สมสมัย ๙๕/๑ ต. ศรีสัชนาลัย โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๙๐๙๕

สุภาพร ๓๐๗ หมู่ ๑๐ ต. ท่าชัย โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๙๑๒๒ โทรสาร ๐ ๕๕๖๗ ๙๑๒๓

อำเภอศรีสำโรง

ถั่วทอดลอนศิลป ๔๑/๒ ถ. สิริสมาลังค์ โทร. ๐ ๕๕๖๘ ๑๔๔๓

อำเภอทุ่งเสลี่ยม

โรงงานหินอ่อน มีของที่ระลึก และสินค้าประเภทหินอ่อน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ที่เขี่ยบุหรี่เป็นต้น และนักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ตามเส้นทางสายทุ่งเสลี่ยม-เถิน หรือที่ ๒๐๑/๑ หมู่ ๒ ต. ทุ่งเสลี่ยม โทร. ๐ ๕๕๖๕ ๙๐๖๐, ๐ ๕๕๖๕ ๙๒๑๓, ๐ ๑๙๒๖ ๔๔๐๙

อำเภอกงไกรลาศ

ขนมผิง ทองม้วน ทองพับ และทองตัน เป็นของฝาก และของที่ระลึก มีรสชาติอร่อย กรอบมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ทั้งที่มีลักษณะเป็นแผ่นม้วนกลม พับแผ่นสี่เหลี่ยม ม้วนแน่นทึบ โดยหาซื้อได้จากตลาดบ้านกง อำเภอกงไกรลาศ หรือร้านขายของฝาก ของที่ระลึกในจังหวัดสุโขทัยได้ทั่วไป

บริษัทรถเช่า

บริษัท สุโขทัยทราเวิลเซอร์วิส จำกัด ๓๒๗/๖-๗ ถ.จรดวิถีถ่อง ต. ธานี อ. เมือง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๐๗๕-๖, ๐ ๕๕๖๒ ๑๕๐๙ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๑๕๐๕ และ ๑๗/๑ หมู่ ๒ ต. คลองกระจง อ. สวรรคโลก โทร. ๐ ๑๒๑๓

๐๕๑๒ กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๒๓๔๕, ๐ ๒๖๕๑ ๐๒๔๔-๕, ๐ ๒๖๕๑ ๐๔๓๗ โทรสาร ๐ ๒๖๕๑ ๐๔๓๘

สกายทัวร์ (ศรีกัลยาทัวร์) ๕๘/๑-๗ ถ. บายพาส อ. เมือง โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๒๒๓๖ โทรสาร ๐ ๕๕๖๑ ๑๒๑๒

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

ประชาสัมพันธ์จังหวัด	โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๖๑๙
ที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย	โทร. ๐ ๕๕๖๗ ๑๔๖๖
สถานีตำรวจภูธร	โทร. ๑๙๑, ๐ ๕๕๖๑ ๑๑๙๙, ๐ ๕๕๖๑ ๓๑๑๒
โรงพยาบาลสุโขทัย	โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๗๐๒, ๐ ๕๕๖๑ ๑๗๘๒
สถานีเดินรถโดยสารประจำทาง	โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๓๒๙๖

จัดทำโดย

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบริการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หากมีข้อมูลเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม
โปรดแจ้ง งานพัฒนาข่าวสาร
โทร. ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๒ ต่อ ๑๗๗๖-๙
โทรสาร ๐ ๒๖๙๔ ๑๔๐๔

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงาน ททท. ภาคเหนือ เขต ๓
๒๐๙/๗-๘ ศูนย์การค้าสุรสีห์ ถนนบรมไตรโลกนาถ
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐
โทร. ๐ ๕๕๒๕ ๒๗๔๒-๓, ๐ ๕๕๒๕ ๙๙๐๗
โทรสาร ๐ ๕๕๒๕ ๒๗๔๒-๓, ๐ ๕๕๒๕ ๙๙๐๗
E-mail Address : tatphlok@tat.or.th
พื้นที่ความรับผิดชอบ : พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์

ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวที่มีใบอนุญาต
ท่านจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

ช่วยใส่ใจสิ่งแวดล้อม และเคารพวิถีไทย

ธันวาคม ๒๕๔๔

แผนที่เมืองสุโขทัย
SUKHOTHAI CITY MAP

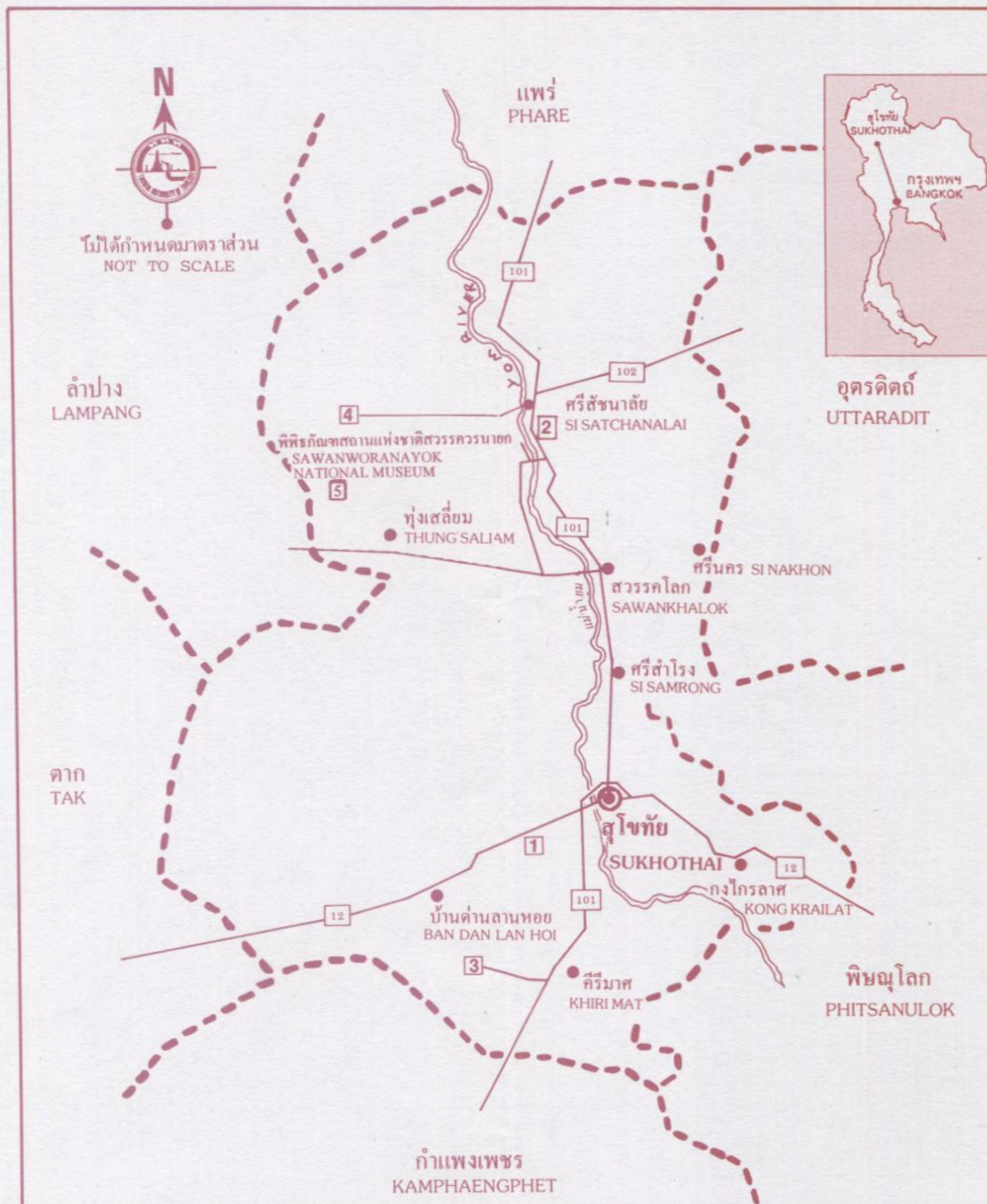

สถานที่สำคัญ

PLACES OF INTEREST

1. วัดราชธานี — WATRAJTHANEE
2. โรงแรมชินวัฒน์ H — CHINNAWAT HOTEL
3. พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ — PHITSANULOK YANYON TOUR
4. ธนิตทัวร์ — THANIT TOUR
5. บขส. — BUS TERMINAL
6. ถาวรฟาร์ม — THAWORN FARM
7. วินทัวร์ — WIN TOUR
8. ธนาคารกรุงไทย — KRUNG THAI BANK
9. ธนาคารกสิกรไทย — THAI FARMERS BANK
10. โรงแรมสวัสดิพงษ์ H — SAWATDIPONG HOTEL
11. ที่ทำการโทรศัพท์ — TELEPHONE OFFICE
12. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข — POST OFFICE
13. ศาลากลางจังหวัด — CITY HALL
14. ธนาคารกรุงเทพ — BANGKOK BANK
15. โรงแรมวังเหนือ H — NORTHERN PALACE HOTEL
16. โรงแรมสุโขทัย H — SUKHOTHAI HOTEL
17. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ — BANGKOK COMM. BANK
18. โรงแรมศรีวนา H — SIWANA HOTEL
19. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา — BANK OF AYUTTHAYA
20. สุโขทัยทราเวิลเซอร์วิส — SUKHOTHAI TRAVEL SERVICE
21. สกายทัวร์ — SKY TOUR
22. สกายเฮ้าส์ H — SKY HOUSE GUEST HOUSE
23. โรงพยาบาลสุโขทัย — SUKHOTHAI HOSPITAL
24. โรงแรมริเวอร์วิว H — RIVER VIEW HOTEL

งานพัฒนาข่าวสาร กองบริการการท่องเที่ยว
Informaiton Development Section
TOURIST SERVICE DIVISION

เส้นทางและแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสุโขทัย SUKHOTHAI TOUR ROUTE MAP

1 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (เมืองเก่าสุโขทัย) SUKHOTHAI HISTORICAL PARK
2 อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย SI SATCHANALAI HISTORICAL PARK
3 อุทยานแห่งชาติรามคำแหง RAMKHAMHAENG NATIONAL PARK
4 อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย SI SATCHANALAI NATIONAL PARK
5 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรควรนายก SAWANWORANAYOK NATIONAL MUSEUM

งานพัฒนาข่าวสาร กองบริการท่องเที่ยว
Information Development Section
TOURIST SERVICE DIVISION